

18
I. N. F.

Pub. G. num. 57.

DISSERTATIO
POLITICO-JURIDICA *1712/4*

DE

**ELECTIONE
IMPERATORIS.**

f. 100
CONTINENS
HABILITATEM *10*
PERSONÆ ELIGENDÆ,

Quam
Adspirante Numinis Divini Gratiā,
MAGNIFICI atque AMPLISSIMI JCTORUM ORDINIS
induku,

In Illustrissima EBERHARDINA,
SUB PRÆSIDIO

DN. GABRIELIS SCHWEDERI, J.U.D.
Sacri Cæsarei Palatii Comitit, Sereniss. Würtemb. Ducis
Consiliarii, Placitorum Feudalium & Juris Publ.
Professoris Ordinarii.

DN. Patroni ac Præceptoris sui summo
cultu aeternum devenerandi.

H. L. Q. C.

Die Jun. Anno clō 1000 XII.

Publico Eruditorum Examinē submittit

JOHANNES BERNHARDUS GAUPP, Eßlingensis.

TUBINGÆ, Typis Viduæ GEORG. HENRICI REISL.

S. I. R.
LIBERÆ REIPUBLICÆ
ESSLINGENSIS
PRO CERIBUS,
VIRIS

GENEROSIS, PER QUAM STRENUIS, MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS, AM-
PLISSIMIS, EXCELLENTISSIMIS, CONSULTISSIMIS,
PRUDENTISSIMIS,

DOMINIS

CONSULIBUS,
PRÆTORI,
QUINQUE VIRIS,
CONSILIARIIS,

CÆTERISQUE

SENATORUM ORDINIBUS,
PATRIBUS PATRIÆ MERITISSIMIS.

DN. MÆCENATIBUS, PATRONIS ac PRO-
MOTORIBUS SUIS, QUÆ DECET OBSERVANTIA SUSPICIENDIS.

*In publicam Pietatis, gratique animi Contestationem;
Ulteriore[m] Patrocini[am] spem, suorumque Studiorum
Commendationem;
Unà cum ardentissimo omnigena prosperitatis voto
Mente man[us]que devotissimâ*

Hanc suam Dissertationem

D. D. D.

Cliens ac Civis Obsequiosissimus
JOHANNES BERNHARDUS GAULPE.

PROEMIUM.

Am annus est L. B. quàm in Alma Argentoratensium **U**niversitate, ubi Studiorum causâ per aliquot annos versatus, sub auspiciis *Viri Amplissimi & Consultissimi, Dn. Felzii*, (Patroni, Mecanatis ac Fautoris mei, devoto venerationis cultu aeternum prosequendi) conflictum aliquem disputatorium publicè atque solenniter subire gestirem; verùm, nescio quæ rerum mearum vicissitudo istud quidem propositum tum interruperit, atque ab inchoato jam opere manum abstrahe-

X

trahere, mentem aliò vertere, atque Musis istius loci inopinatò jussit valedicere. Monuit autem abitum parantem, *Vir ille Doctiss.* ut ergo, quod Argentorati ipsius suasu ac auctoritate firmiter quidem mecum constitueram, per temporis verò angustiam perficere impediabar, id in Tubingensi, quò tendebam, Athenæo præstare, meliorique otio effectui dare propiùs ad laborarem. Sedit hucusque animo monitum, neque imminuta etiamnum est, quæ me olim tenuit honesti propositi cupiditas. Quin imò, ex quo inde in hanc Studiorum Universitatem fui translatus, eadem aucta est cupiditas, tantoque ardentius idem ceppi desiderare, quantò optatior in illustri hæc Eberhardinâ, quæ ob Doctorum Suorum famam dudùm undiquaque inclaruit, discendi cumque Doctis Sermones miscendi datur occasio. Ne igitur priorem mentem penitùs viderer abjecisse, utque tandem satis facerem expectationi jussisque Patronorum, quorum mandato, meritò mihi sanctius nihil esse debet, paginas quasdam, in formam Dissertationis alicujus Academicæ conscribere tentavi. Et cogitanti quidem de thema-

te ali
mo;
arg
teri
teri
Stat
tiam
dab
ade
sed
neg
par
re,
alic
rifi
bili
Im
ev
lo
fira
ap
ear
de

te aliquo ex Jure Publico desumendo, mutato animo, circa prius, quod quondam Argentinæ libuerat argumentum, placuit nunc ante alias potius Materia de *Electione Imperatoris*, utpote quam præteriti modò temporis, rerumque Germanicarum Statûs ratio suppeditabat, ob suamque & elegantiam, & dignitatem, quàm maximè commendabat. Cùm autem isthæc materia satis lata & adeò prolixa sit, ut exindè non unicum tantùm sed quàm plurima argumenta depromere liceat, neque verò mihi illam in universum tractare, sed partem duntaxat aliquam nobiliorem ex ea seligere, atque exercitii gratiâ, per modum Speciminis alicujus Academici proponere animus sit, hinc arripit porrò præ aliis potissimum, materia illa nobilissima, quæ agit de *Habilitate seu Requisitis Imperatoris eligendi*. Ad quod quidem thema evolvendum, quantum pro ingenioli mei modulo fieri poterit, operam dabo, ut singula Requisita positionibus quàm brevissimis, eo ferè, quo apud Limnæum occurrunt, ordine sistantur, in earumque deinceps subjuncta evolutione 1.) eadem ex generalioribus Politices principiis paulò altius

tius repetantur, 2.) Leges & fundamenta quibus
 nituntur, ex Jure Publ. Rom. Germ. adducan-
 tur. 3.) Ex Historia nec non Juris Universalis
 quandoque & privati applicatione convenienti pas-
 sim illustrentur, & denique 4.) breviter sub cal-
 cem indigitetur, quomodo ista Requisita, in
Carolo Gloriosissimo Imperatore novissimè electo,
 egregiâ atque excellentiori quadam ratione con-
 spirent ac deprehendantur. Cum autem materiz
 hujus gravitas & præstantia haud quaquam me-
 lateat, probèque imbecillitatis meæ conscius, lu-
 bens agnoscam, eam præsentibus pagellis à me pro
 dignitate sua non explicari posse, propterea à Te
 B. L. enixè contendo, velis tuo favore atque be-
 nevolentia, quam si candidus es facilè mihi pro-
 mitto, conata mea qualiacunque, honesta tamen,
 adjuvare, errores, & quæ minùs appositè vel ac-
 curatè dicta, æquo judicio excusare, defectus de-
 nique quosvis, qui ob argumenti sublimitatem, mea-
 rumque virium immaturitatem irrepserè, tuâ eruditione
 supplere, & dum facultatum mearum tenuitas intra sim-
 plices conatus me jubet consistere, saltim cogitare, *quod*
in magnis & voluisse fas sit. Tu intereà Benignissime DEUS

Da facilem cursum atque audacibus annue cæptis!

DISSER-

DISSERTATIO
POLITICO-JURIDICA,
DE
ELECTIONE IMPERATORIS,
CONTINENS
HABILITATEM
PERSONÆ ELIGENDÆ.

THES. I.

*In Persona in Imperatorem eligenda requiritur
maximè Idoneitas seu Habilitas.*

Hincinnioris methodi gratia hancce genera-
lem Thesin præmittimus, utpote ex qua reliquæ omnes
tanquam ex suo fonte descendunt ac derivantur, &
ad quam singulæ iterum etiam tanquam communem
originem recurrunt ac referuntur. Dicimus autem in
Persona in Imperatorem eligenda requiri maximè Ha-
bitatem seu Idoneitatem: Nimirum nihil tam aptum est, ait Cicero, ad
conditionemque naturæ, quàm Imperium, sine quo nec domus ulla,
nec civitas, nec gens, nec hominum universum genus stare, nec rerum na-
tura omnis, nec ipse mundus potest. Et quàm impossibile sit, ut ullum
Regnum, ullave Respublica sine summa potestate, tanquam capite à
quo

quo totum corpus animatur, diu stare possit, docent egregie *Tbologan*
de Rep. L. 1. cap. 1. num. 9. Bodinus de Rep. Lib. 1. cap. 2. pag. 15.

Neque verò hoc tantum opus est, sed & id præprimis quàm ma-
 ximè naturale & necessarium est, ut is, cui Reip. & rerum gerendarum
 summa, atque adedò totius populi salus committatur idoneus satisque ho-
 bilis sit. *v. Bodin. Lib. 6. cap. 4.* Quis enim non cupiat Reip. suæ, cui
 consultit, præfici eum, quem scit à natura & arte ad frena Reip. capi-
 senda bene instructum? Nemo certè tyroni & bellorum inexperu exerci-
 tionum nescio; nemo oceani fluctuumque ignaro navem; vel valetudinem cura-
 tionum nescio; nemo in quacunque arte artis imperito se suaque res su-
 as credat. Unde absurdum videbatur Socrati, cum nemo quisquam tamen
 nium faciendum locet ei, qui rudis sit ejus officii, ad publicos tamen
 Magistratus & Sceptra admitti, qui non instructi sunt necessariis requisi-
 tis. Hinc etiam Alexander M. moribundus, Consiliariis atque Amici-
 suis interrogantibus, cuinam Regnum relinqueret? respondit: dignissimo
 vel apissimo. Et quis non videt, quàm necessarium etiam sit, quantum
 que referat, ut in Electione, ad *capacitatem & idoneitatem* illius, qui
 luis imperare, qui in Reip. usum & decus erigi debet, quique summus
 provincias, regna administret, omni diligentia respiciatur; cum summus
 Imperans imago & exemplar DEI in terris sit, rerum moderator & ar-
 biter; in cujus manu positæ opes, dignitas, vita & prosperitas subdito-
 rum sunt; ex cujus virtutibus, vel vitiis & defectibus, cuncta, sive ho-
 na, sive mala in Remp. redundant, & breviter, ex cujus persona totius
 Reip. salus & felicitas, incrementum vel decrementum, interitus vel con-
 servatio, plurimum dependet. Videndum verò ante omnia est, quid hie
 cujusque Reipublicæ ferant Leges & consuetudo, in populo recepta, &
 quid commodi & securitatis civibus inde provenire possit. *v. Puffend. de*
O. H. & C. Lib. 2. cap. 9. Tantò enim utilior omninò Princeps instructus est,
 esse Reip. quantò magis is iis qualitatibus & ingenii dotibus instructus est,
 quas Leges & mores populi requirunt; neque aliud medium ad Statum
 aliquem conservandum efficacius creditur. Hinc etiam ferè usaverunt, ut
 Eligentes certas habeant Leges, secundum quas non promiscuè cuilibet,
 sed certis quibusdam qualitatibus præditis personis summam Reip. pote-
 statem deferant. *v. Schenkorn. Polit. Lib. 2. cap. 3. Puffend. Lib. VII. c.*
7. §. 6. Atque ita ergò in nostro quoque Rom. Germ. Imperio, sicut
 in aliis

referuntur, ut Religio, vel ad se ipsum, vel ad alios, ut sunt reliquæ virtutes: Justitia, Clementia, Libertas &c. neque verò etiam ista omnia & singula divisionis capita pertractare, verum, ob brevitatis studium, ea tantum, quæ potiora & specialiora, quæque aliàs pro præcipuis Imperatoris Requisitis ap. Dd. J. P. habentur, delibare constituimus. De quibus jam separatim in Thesisibus sequentibus:

THES. II.

Ratione Sexûs Imperator sit Mas non femina.

PRo Gynæcocratia seu Imperio mulierum acriter quidam ex Politicis pugnant, eamque admitti debere autumant, quod, cum imperandi potestas ex virtute pendere debeat, ea tam fœminis quam maribus competat: Nulli enim, a iunt præclusam esse viam ad virtutem, omnes admitti, nec censum nec sexum eligi, ut ait *Senec.* Esse etenim multas fœminas quæ virilibus curis fœminarum vitia exuerint, imò longè ipsos Viros superent. *v. Henric. Cornel. Agrippa in libello, de præcellentiâ fœminei sexûs & ejusdem supra virilem eminentiâ.* Addunt his peculiarem quarundam gentium consuetudinem, quâ fœminis olim licuit, atque adhuc hodiè licet fascibus imperii uti. *v. Job. Caf. in Sph. Civ. Lib. 1. cap. 3. Lips. 2. Doct. Civ. cap. 3. Petr. Tholosan. lib. 7. de Rep. 11. Dan. Otto de Jur. Publ. cap. 17. Sex. Boc. Class. 5. Disp. 8. Bronch. cent. 2.* Verum enim verò, istis tamen non adducimur, ut credamus, pari ratione fœminas ad Imperium admittendas, quâ mares, seu Reip. satis esse prospectum, si fœminis ea committatur. In successivo, aut de Regno successivo, aut de Electivo. In successivo, si consuetudo est, succedere fœminas, ferendum est, mulierent mascula virtute præditam gubernationi rerum præfici, suffragante etiam ratione juris Civil. quo fœmina pari jure ad successionem vocatur, sub iaculo veteri inter masculos & fœminas quoad successionem discrimine. *S. 15. Inst. de hered. quæ ab intest. Nov. 118. cap. 1. § 3.* Et mos ille antiquus instar legis habendus est, nec ab eo recedendum: Quod si verò consuetudo regionis hoc non ferat, qualiter e. g. in Gallia fieri solet, nullo modo ad successionem regni admittenda erit mulier. Multò minùs si quæstio sit de Regno

Regno Electivo, quale est Imperium Rom. Germ. Nam Romanis de-
decorosa visa est Gynæocratia, quod innuit Tac. 13. *annal.* 1. cum de A-
grippina his verbis dixerit: *Quin & legatis Armeniorum causam gentis apud*
Neronem orantibus, ascendere suggestum Imperatoris & præferre simul pa-
rabat, nisi cæteris pavore defixis Seneca admonuisset, venienti matri occur-
reretur. Ita specio pietatis obviam itum dedecori. De cætero verò si
paulò altiori indagine inquirere velimus in rationes, ob quas veteres Ger-
mani exemplo aliorum populorum, ad Habilitatem Regis præcisè requisi-
verint, ut sit Mas, hoc absque dubio idè factum esse videtur: quia mini-
mum fœminæ naturâ non ad imperandum, sed ad patendum nascuntur; ita
enim naturalis fert ordo, ut serviant fœminæ Viris. *Aug. 153. in Gen.* quia
sunt prudentiæ expertes, & consilii; debile enim & imbecille esse consi-
lium mulierum, tenue iudicium, intellectum planè exilem, latissimè demon-
strant *Tiraguell. Lib. 1. connub. num. 70. & seqq. & Lib. 9. num. 228. Pa-*
trum, in Conf. 65. num. 13. Cagnol. in L. 2. num. 3. de Reg. Jur. Et
plerumque muliebri consilium in deterius abit. *Tacit. 15. Annal.* quod
illa apud Euripid. in Medea fateatur ingenuè: *Mulieres sumus ad omnia bo-*
na consilia ineptissima, malorum autem omnium artifices sapientissima. Quin
ipso consilium earum plerumque adversus propria commoda tendit. *L. 6.*
Pater insu. C. de sponsal. Quam ob causam olim etiam in perpetua tu-
tela constitutæ fuerunt. *Cic. in Orat. pro Murena. Cujac. 7. Obs. 11.*
Preterea constat, naturam fœminis vim, robur, constantiam, gravita-
tem, fortitudinem & celeritatem in conficiendis negotiis, imò omnes penè
virtutes & requisita imperantibus necessaria denegasse. *Liebtb. Coll.*
Pol. Exerc. VI. quæst. 5. Hinc ut plurimum fragilitate & infirmitate, in-
constantia, timiditate, tarditate & contemptu laborant, & è contrario in
omnia ferè vitia, quæ imperantes velut scopulos evitare debent, inclinant.
Id. Schœnborn. Polit. Lib. 2. cap. 12. & Liebtb. d. l. Et sanè si aliàs
solutè pronuncianum est, non dissimulari potest, plurima pericula co-
gnati Gynæcoeratiæ. *vid. Puffend. Lib. VIII. cap. 7. §. 11.* estque into-
rabilis servitus & signum Reip. mox interitura, & rarissimè fœminea
imperii exitum felicem habuere. Sic Isaias Propheta magnam partem ca-
nitarum, in Regno Judaico mulierum dominio adscribit, *Isaie cap. 3.*
v. 12. Undè faceret etiam *Aventinus Lib. 1. inquit: So bald die Weis-*
ber regieren / bedeutet es nichts Guts / man schæue nur darauff / es ges-
het an ein Verderben; & paulò ante de Egypti Regno; Es war schon
von

von Gott zu verhoffen / daß es zerbrochen solte werden / darum
 muß es zulezt auff ein Weibes-Bild fallen. Divus etiam Apostolus
 Paulus dominium foeminae planè denegat. 1. Tim. 2. v. 11. Et omnes fe-
 rè gentes foeminas, quamvis proximiores, ad Imperii gubernacula non ad-
 mittere voluerunt: ut de Assyriis, Persis, Hebraeis, Aegyptiis, Græcis,
 Romanis, Abyssinis, Pœnis, Turcis, Tartaris, Moscovitis testatur Be-
 sold. de Reg. Succ. Lib. 1. diff. 11. num. 12. pag. 130. Atque de Gallis,
 quod per Leg. Salicam foeminas Imperii Sceptis prohibuerint, tradit Ho-
 tomannus in Franca Gall. cap. 9. & 10. add. Bachov. part. 1. disp. 8. the-
 2. tit. a. fol. 306. Linn. Notit. Regn. Franc. l. e. cap. 8. lit. ee. Covring-
 de O. I. G. cap. 7. Besold. d. diff. 11. num. 2. cum seqq. Eberhard à Weibe-
 traßar. d. Success. & elect. prerogat. L. 1. & plures à Besold. d. l. citati.
 Quando verò exempla obijciuntur quarundam virtute præditarum mulie-
 rum, ad constituendum muliebri fastigium ea non sufficiunt, quando
 quidem rara ista fortitudinis muliebris exempla deprehendimus; & quod à
 communi naturæ Lege seu cursu exorbitat, non trahendum ad consequen-
 tiam v. Schönb. l. c. Linn. L. 2. cap. 2. num. 49. Proinde in Imperio
 etiam omnibus temporibus foeminae à Regimine fuerunt exclusæ & sepe-
 per potius solis viris relicta fuit hûc usque gubernandi provincia: nam
 quidquid masculinum, naturâ magis factum ad imperandum foemineo. A-
 ristot. 1. Pol. 8. & genius Germanorum imperium muliebri nunquam tu-
 lit. v. Horn. J. P. cap. 17. §. 8. nec deceret tot tantosque principes de-
 eum penes ipsos sit, eligere masculinum. vid. Auth. des Reichs: Staats
 p. m. 77. Et licet olim quidem Augustæ in consortium Imperii assumptæ
 legantur, sub Imperatoribus tam Francicis quàm Saxonis, ubi scilicet tam
 lauta conditio Augustarum ferè erat, ut in curiis judicialibus sedes iis assi-
 gnatæ proximè ab Imperatore, & in consortium curarum publicarum ad-
 missæ sint. v. Goldast. Tom. 3. Const. Imp. f. 292. item qui causas suasorias
 attigit. Jac. Brunnem. in J. P. Prud. Diff. IV. §. 25. conf. Rhez. J. P. L.
 1. Tit. 2. §. 40. & seqq. Illud tamen fiebat non ex jure alicujus succes-
 sionis vel electionis, sed tantum per modum alicujus privilegii, quod in-
 ter alia jura Imperatrix cum in Augustam renunciaretur, obtinebat. vid.
 Schiltner J. P. L. 1. T. 16. §. 1. Idque hodiè adeò planè mutatum est,
 ut præter splendorem & reverentiam summam personalem, ob connubii
 vinculum, illæ cancellos privatarum & subditarum Maritorum suorum non
 egredi-

egrediam
 illa coro
 sed signi
 quæ eade
 uar. con
 jus nece
 zamb. ed
 annumer
 2. J. P.
 jus enim
 Regni h
 stringit
 sunt: D
 tnat, f
 vid. Gol
 in Loy s
 coversa
 Successi
 Francisc
 verò hu
 Imperii
 p. 31. F
 atque C
 cass. V
 Kulpis
 Ja
 dem, t
 et, vel
 subveni
 do, se
 mura c
 est refe
 dum ex
 sed He
 potest
 tia, de

egrediantur. Licet etiam hodiè Imperatoris conjux coronari soleat, tamen illa coronatio non arguit aliquod imperium, quod Imperatrici competat, sed significanda saltem & confirmanda summæ existimationi & felicitati, quæ eadem gaudet, instituitur, ac simul earum continuatio à DEO expectatur. *conf. Titius in Spec. J. P. L. 5. cap. 2. §. 20.* Requisiti autem hujus necessitas ex famosa illa Lege Salica deducitur. *vid. Kulpis. ad Monamb. cap. 1. §. 3. 4.* quæ antiquis & fundamentalibus Francorum Legibus annumerari consuevit; ex undecim opinionibus, quas refert *Limn. Lib. 2. J. P. cap. 2. add. Funcc. Orb. Imper. part. 2. cap. 3. Erotem. 72.* Hujus enim Legis celebris quidam articulus est, qui femellas ab universa Regni hæreditate excludit, omnemque successione ad solos masculos restringit: Verba Legis, deducta *ex Tit. 62. de Alod. Leg. Sal. §. 6.* hæc sunt: De Terra Salica, nulla portio hæreditatis mulieri veniat, sed ad virilem sexum tota terræ hæreditas perveniat. *vid. Gold. Tom. 3. Conf. Imp. p. 16. & Guilelm. Pöstel ex son Livre de la Loy salique chap. 14. pag. 33. & Bellegard. dans l'art de plaire dans la conversation p. m. 121.* Quo ipso fundamento etiamnum hodiè Agnatica successio in Gallia itemque Ducatu Sabaudia maximè niti putatur. *vid. Funccius in Brev. Orb. Imp. Tom. 1. p. m. 428. & Tom. 2. pag. 48.* At vero hujus Legis autoritas, si non sufficere videatur, usus & Observantia Imperii in subsidium erit vocanda *vid. Covring. de Orig. Jur. Germ. cap. 7. p. 35.* plura enim, potissimum in Imperatoris Electione, consuetudine atque Observantia recepta sunt. *vid. A. B. passim. Carpz. Dogm. 3. ad disc. cass. Poti Septemvir num. 12. & seqq. Pitriar. L. 1. J. P. T. 5. §. 3. & Kulpis pecul. diff. de Observantia Imperii §. 7. 17. & seqq.*

Jam autem quod primum hocce Requisitum attinet, de eo quidem, tanquam re luce meridiana clariori, utrum *Carolo nostro* conveniat, vel non nemini unquam sana mente prädito, vel minimam dubitationem subvenire posse existimo. Neque verò *illa* ratione nudi Sexus solum modo, sed & omnium omninò, quæ Viris aliàs communiter & ut plurimum conveniunt, Virtutum ac qualitaturn, in masculorum numerum est referendus. Fateri hoc coguntur, vel ipsi hostes *Ejus*, ut qui primum experti, ipsis hæctenus non cum femina, sed Viro, non muliere sed Heroe invictissimo rem fuisse. Testari etiam imprimis præsentì bello potest Hispania, de *Caroli nostri* circumspècta in rebus gerendis Prudentia, de magno in aggrèdiendis arduis quibusvis animi robore; de excel-

sissime

flissima pariter in adeundis & perferendis laboribus, variisque terrâ marique periculis, fortitudine; de invictissima in omnibus, Justitiæ & universæ Germaniæ; imò totius Europæ utilitatis gratia, semel susceptis negotiis, Constantiâ; & aliis denique heroicis & Viris propriis virtutibus, quibus re ipsa hostibus suis sese ad hunc usque diem *masculè* opposuit, *masculè* omnia tentavit, *masculè* omnia adhucdum sustinet & perficit, usque adeo, ut propterea, *Carolus* ad Regna atque Sceptra omninò natum factumque esse clarissimè appareat.

THES. III.

Ratione Patria Imperator sit Germanus.

Multis ea animis infixæ est opinio, etiam exteris patere debere aditum ad moderanda frena Reipublicæ, quod hoc modo videatur tolli æmulationis studium inter cives, tum quod vires illius Reipublicæ, ad quam gubernandam exteris suam adjungit potentiam, augeri possint: tum denique, quod illustria hujus rei passim extant illustrissima Reipublicarum documenta. Ex alienigenis enim accersitos fuisse legimus Reges aliquot, & Principes. Verùm quantascunque rationes, quæcunque exempla adduxerint, nunquam tamen cum iis faciemus, ut statuamus, extraneos in Reipublicam facillè admittendos: Originarii enim melius Patriæ affectu quàm exteri ducuntur, qui talem affectionem erga subditos non suæ gentis fovere haud censentur, neque etiam tam promptè subditorum animos sibi devovere, ac si indigenæ essent: nimis enim propter linguarum morumque diversitatem ac discrepantiam, sanè dissensionum occasiones in Imperio facillè exoriri possent. Nec tam laudabiliter etiam regere præsumitur extraneus Princeps, quia mores & ingenia subditorum extraneorum difficulter perspecta & cognita habeat. *vid. Turmser. Ex. I. quest. 1.* Quare etiam verè Lippus: *Ut in quam æquum vestillones veniant, signum est funeris; sic Reipublica labentis, ad quam fulciendam adhibentur peregrini. Sunt enim fere Saxonico-Lanci, qui sibi suisque tantum proficiunt, parum solliciti, quid de Regni & Reipublicæ virtute fiat.* Quin etiam Principis externi jugum molestissimè ferunt subditi, & nemo adeo patiens est, ut ejus Reipublicæ, in qua natus & educatus est, curam alienigenæ commissam ferat. Fatentur hoc Scythæ apud Curt. Lib.

Lib. VII. coram Alexandro Magno : Nam ut fortior sis, inquit, quam
 quicumque, tamen alienigenam dominum nemo pati vult. Et Lycurgus apud
 Lacedaemones omnino prohibuit, ne peregrini in urbem, multo minus ad
 retum gubernacula admitterentur. Narses natione Graecus, Romanis ali-
 quod feliciter imperans, nulla alia ratione accusatus est ab iis, & imperato-
 ris potestate dejectus, quam quod exteri hominis imperium ferre nollent.
 Anton. Guevara in Horolog. Princip. Lib. 1. cap. 16. Neque etiam po-
 terit peregrinus Princeps à periculis tutus esse, nisi validissimo praesidio se
 ipsum imprimis, deinde arces munierit. Bodin. 6. de Rep. cap. 5. Illa
 vero externa praesidia plurimum Reipublicae detrimenti inferunt. Taceo,
 quod saepius regnum defertur extraneo, illudque repudiatur; quae res
 novus excitat tumultus interim dum interregnum est, atque adeo illa re-
 solutio cum dedecore ejus regni, quod obtulit conjuncta est. Alias ra-
 ones, quae ne extraneus eligatur, persuadent, adducit Tholozan. de Re-
 pub. Lib. 7. cap. 4. per tot. Keckerman Syst. Pol. Lib. 1. cap. 2. num. 3.
 Reinb. L. 1. Cl. 3. cap. 4. Zevecot. in not. pol. ad Flor. L. 2. cap. 2.
 P. 247. Jan. Gruter. in not. pol. ad Liv. L. 1. c. 2. Quanquam fateamur in qui-
 busdam regionibus Imperii habenas exteri quoque communicari, idque plerum-
 que fit ex singulari quadam ratione, ubi necessitas vel salus publ. quae in poli-
 tica semper suprema lex esse debet, aliud exoptulat. Reinb. Koenig. ap. Gold.
 Pol. Imp. p. 14. p. m. 655. Keckerm. d. l. Schönborn. Pol. L. 2. cap. 5. Et
 in nostro quoque Imperio R. G. olim exteros admissos fuisse constat ex Bo-
 din. de Rep. Lib. 6. cap. 5. p. m. 1177. Id quod verò hodie profus mu-
 tatum, atque optime jam inde à multis seculis est introductum, ut qui
 Imperio Rom. Germ. per electionem praeficiendus est, sit Germanus. Et
 hinc quidem, quod etiam alius quam Germanus Imperator eligi possit
 negant. Buxtorff. ad A. B. Concl. 31. lii. d. Arumaus vol. 1. Disc.
 4. d. J. P. Thuan. L. 2. Histor. Strachius Ex. 4. thes. 4. alique, pro-
 vocantes ad Legem aliquam prohibitivam scriptam. Alii è contrario
 putant, nulla plane Lege cautum esse, ut Germaniae stirpis duntaxat in Im-
 peratorem eligatur, exemplo Richardi Ducis Cornubiae, Alphonfi Castellae
 Regis, Eduardi III. Regis Angliae, Hacquini Regis Norvvegiae; ita tamen,
 ut non nisi extrema necessitate cogente, ad electionem peregrini perve-
 niatur: quia Electio peregrini praepotentis plerumque periculo non caret.
 At verò, sicuti ut Germanus Princeps in Imperatorem praecise eligatur,
 nullam hodie expressam & genuinam Constitutionem, nec in A. B. quid-
 quam

B

ma-
 unis
 is ne-
 bus,
 fuit,
 us-
 ma-
 e ad-
 eatur
 Ret-
 au-
 nutri-
 fuisse
 ratio-
 nis,
 amus,
 narii
 onem
 tam
 nini,
 fanè
 a lau-
 inge-
 vid.
 nemum
 quam
 bl. ja-
 viti-
 bati,
 ceatus
 Curt.
 Lib.

quam sancitum reperire licet, ita quoque, nulla planè Lege prohibitum esse, extraneum eligere, exempla allegari solita non probant. Utut fortè, extremo necessitatis telò urgente, Electores tandem ad peregrinum pervenire posse concedi queat. Caterùm nos illorum sententiæ subscribimus, qui rectius id Requisitum à longa & immemoriali, sanctè hæcenus in Imperio conservata consuetudine, vel inveterata *observantia* deduci statuunt. *vid. Herm. Herm. cap. 8. quæst. 10. Kulpis de Observantia Imperii §. 17. & seqq.* Observantiæ autem istius veritatem, ex affectu Germanorum, repetere licebit: Nam sicut omnes Ingenii erectioris gentes, obinflatam sui ipsius æstimationem, externam dominationem averlantur, ita Germanos quoque eam aliqua lege exclusisse, adeoque morem eligendi hæcenus adhibitum, in terminis indifferents alicujus placiti non substituisse, sed in Legem abiisse existimandum est. *conf. Kulp. de Observant. Imp. thes. 17. & Obrecht. de Elect. Imp. th. 4.* Neque etiam desunt rationes specialiores, & quidem urgentes laudabilis hujus Observantiæ, quod jam per tot secula nullus alius quàm Germanus stirpe & sanguine solium Cesarum conscenderit, utque etiam in posterum non nisi ex Germanorum Gente ortus debeat admitti. Nam constat, decus & dignitatem Imperii à Grecis in Personam Caroli M. ob virtutem ejus & fortitudinem translatum esse, sicque ad Germanos pervenisse. *Cap. Venerabilem. extr. d. Elect. Reink. d. Reg. Sec. & Eccles. Lib. 1. cap. 4. num. 5.* Ne igitur decus hoc Imperii ad externos Principes transferretur, neve Imperium in servitutem eorum redigeretur; saluberrimus & inveteratus Imperii mos sic invaluit, ut non alius nisi Germanus Imperator eligatur. Quam rationem ut prægnantem quoque Moguntinus Elector, cum, ne Trevirensis Archiepiscopus pro Francisco I. Galliarum Rege votum daret suum, vereretur, ponderavit & prætendit: tandemque etiam obtinuit, ut non Galliarum Rex, sed Carolus V. electus fuerit. *Schleid. L. 1. Comment.* Quam etiam Observantiæ, & quod indignum foret, aliudè quærere Regem, & dignitatem semel à Germanis virtute & fortitudine acquisitam ad externas transferre nationibus traditum, ubi inter alia: *Das auch keiner zu der Hoheit eines Römischen Königs und zukünftigen Kayfers erwählet soll weeden / er sey dann von einem Fürsten Teutscher Nation geböhren. Goldast. in Politischen Reichs-Händeln part. 2. p. m. 144.* Et præterea si is de natione eligendus est, qui est idoneus. *A. B. d. cap. 2.* nullum sanè idoneum in quoniam cantat; & per tamen etiam ab Imperii statu. *cap. 4. num. tam stupidius Legatus Georg. Ob. p. 1. diff. aus in Co. Küppel. v. Rappert. more / a Betrachtung und sond. in sorgli. Geinger ad dignitatem ta. in Impe. nati sit. vo Ger. tis sequi. bewerb. pr. C. a. emplum spectit, German. ma licet. num, n. perialen hoc argi. Pencer. 3. Petr. Hamelin*

Nonum inveniri posse puto, quàm qui ex Germanorum familiâ descendit, quoniam horum res gestas universus terrarum orbis immortalis laude decantat; & certè Germaniâ Principes nisi aliis Principibus majores, semper tamen pares fuere. *Limn. J. P. Lib. 2. cap. 2. num. 82.* Denique etiam absentiam Imperatoris, quam infert electio peregrini, non patitur Imperii salus, & præfens rerum Status. *Reink. d. R. S. & E. L. 1. Ch. 3. cap. 4. num. 10. Carol. von Hagen J. P. L. 2. cap. 1. num. 12.* quis enim tam cupidus, ut sua curare non malit, quàm aliena; quis autem populus Legatorum Imperia patienter laturus esset? ut ex *Bodin. ait Reink. l. c. Georg. Obrecht. d. Jurisd. Lib. 2. cap. 2. num. 13. Rumelin. diff. ad A. B. p. 1. diff. 4. in Corollar. Dan. Otto d. J. P. cap. 8. pag. 115.* Hinc Status in Comitibus Eslingensibus de Caroli V. in rebus Imperii turbatis absentia valde conquesti sunt *Recess. Imper. d. an. 1526. §.* Und nachdem Kayserl. Majest. &c. ibi: *Das Ihro Kayserl. Majest. so es möglich wäre / auff solcher Versammlung in eigener Person erscheinen / in Betrachtung / das solches ganger Christenheit dem Römischen Reich / und sonderlich Teutscher Nation, zu viel gutem reichen / und in Schwere sorglicher Last / darinn die Teutsche Nation jegund stehet / nicht ein geringer Trost seyn würde.* Ut ergo rectè omninò dicatur, peregrinos ad dignitatem hanc Imperatoriam admitti non posse nec debere. Germanorum tamen affectus & hinc orta Observantia satis fit, dummodò eligatur Imperator, Germano sanguine cretus; ut autem præcisè in Germania natus sit, id non requiritur; nam Germanus dicendus & is, qui patre vel avo Germano, licet extra Germaniam natus sit; filius enim originem patris sequitur: *l. assumptio 6. §. 1. ff. ad Municip. etiam in munerib. & honorib. capessendis. l. filios. 3. Cod. d. Municip. & origin. l. cum satis 23. ff. C. agric. censit. &c. vid. Wurms. Exerc. Acad. J. P. II. qu. 2.* Exemplum reperire licet in Ferdinando I. qui Medinæ in Castilia, lucem aspexit, patre Philippo I. Hispan. Rege, avo verò Maximiliano I. Imper. German. Non minùs exemplum quoque in Friderico II. occurrit: hic enim licet in Sicilia Panormi natus, tamen quoniam patrem habuit Germanum, nimirum Henricum VI. Imperatorem, natione Germanum, ad Imperialem dignitatem evehctus fuit. *vid. Arum. vol. 1. disc. 6. ubi latissimè hoc argumentum persequitur. add. Herm. Herm. cap. 8. qu. 11. & seqq. Feuser. L. 5. Chron. in Vita Friderici II. Henning. Gæden. Consil. 1. num. 3. Petr. Heig. part. 1. qu. 6. n. 44. Ant. Coler. d. Jur. Imp. Germ. Sect. 25. Rumelin. ad A. B. part. 1. diff. 4. in Coroll. circa fin.*

Quid autem nunc circa hocce Requisite dicendum? Sanè historiam simulatque Tabulas Genealogicas paulò penitiùs inspicientes, deprehendimus, *Carolus* non tantùm à Parente vel Avo Germano, verùm insuper longè à Majoribus per plusquàm quadringentos & quinquaginta annos, & ex vetustissima Gente Teutonica ortum suum sanguinemque trahere. Descendit etenim à Rudolpho illo I. Comite Habsburgico, communi Austriacorum stipite, ex cujus Descendentibus jam jam quoduordecim præter *Carolus* nostrum Imperium Rom. Germa. vidit Imperatores, eosdemque omnes omninò Germanos, qui etiam quò usque quàmque verè tales essent, hoc ipsum nullo non, tam belli quàm pacis tempore, evidentissimè demonstrarunt, seseque reapse Germanos, seu quod idem est, Heroes fortes ac generosos semper præstiterunt, pugnando videlicet tam fortiter, toties quoties occasio & necessitas poscebat, pro Germania suæ nunc libertate, nunc utilitate, eandemque ab omnibus quorumvis hostium insultibus ac injuriis defendendo atque acerrimè vindicando. Ut adò certissima tantoque uberior spes maneat, fore, ut *Carolus noster*, qui in illo ipso solo, ad quod regendum modò accessit, satus natusque, imò & educatus, omnibusque virtutibus à teneris imbutus est, Augustissimorum Majorum suorum vestigia pressurus, suamque Germaniam, idem verè Germanus, haud minori laude, eòque magis sit recturus, quod ipsemet res patriæ, provincias, mores, animos & ingenia subditorum suorum, non ut extraneus aliquis incognita, sed maxime perspecta penitusque dudùm cognita habet, quique ob id ipsum autoritate apud suos non mediocri valebit; quem etiam universi orbis populi Imperio Rom. G. non solùm optimum Imperatorem, sed & brevi forsitan, (quod faxit DEUS) pristini Germaniæ splendoris, patriæque felicitatis Restauratorem quàm felicissimum suspicient ac mirabuntur.

THES. IV.

Ratione ætatis in Imperatore futuro requiritur perfecta ætas.

Inspetto Jure Civili deprehendimus, quod communiter juvenibus ætate 25. ætatis annum honores publ. & Reipubl. administratio non conferantur. *L. 8. ff. de Muneribus & Honorib. L. 6. & 11. ff. de Decurionibus.*

ius. L. 2. ff. d. Jur. Immun. L. 2. ff. d. R. J. Juvenile enim vitium
 est, inquit *Seneca in Troade, regere non posse imperium.* Et idem in *Octav.*
Juvenilis ardor impetu furit: languescit idem facile nec durat diu. Et juve-
 nis nec animus rebus gerendis concalluit, nec ætas usum dedit bene sua-
 vandi. *Cic.* Quippe ingenita est illi ætati imperitia, utpote rerum omni-
 um inexpertæ, atque idèd *Homerus* imperitos *pueros* & pueros appel-
 lare consuevit. Qua etiam de causa legimus, quod *Solon* juvenem quem-
 damque et si senilis sit sapientiæ, ab aditu sui Senatûs arcendum putârît, ne
 scilicet quæ huic ætati propria est, inconsiderantiâ Remp. & quæ prohâc capiuntur
 consilia perdat. *Stob. Serm. 114.* Num igitur in Electione ætatis sive
 juvenilis, sive senilis habenda sit ratio, vel an juvenes Senioribus, an
 vero Seniores juvenibus sint præferendi, acriter iterum à politicis dispu-
 tant, in utramque partem probabiles afferentibus rationes. *vid. Melch.*
cap. 14. Kekerm. ex Cic. L. 1. cap. 2. num. 5. & Loccen. in Loc. Pol.
cap. 14. Schœnb. Pol. L. 2. cap. 7. Nostra sententia breviter hæc est: quod,
 quævis Seniores apud Veteres adèd venerabiles fuerint, ut eundem ho-
 norem, quem Magistratibus exhibuerint, tamen Seniores junioribus abso-
 lute indifferenter in Regni administratione non sint præferendi, nisi virtute
 & Prudentiâ illis antecellant. *Arnif. Doctr. Pol. cap. 12.* Nam qui annis
 tantum abundant, prudentiâ verò destituti, honorem non merentur; cum
 senibus laudabilis existat, non ob annorum numerum, sed morum gravi-
 tatem & Sapientiæ cumululum. *Guazz. d. Civil. Convers. L. 2.* Hinc Indi
 nullam Senibus prærogativam tribuerunt, nisi prudentiâ præcellentibus.
Arnif. ex Strabone Doctr. Pol. d. l. Nec defunt exempla, maximis etiam
 imperiis & regnis fuisse præfectos adolescentulos: *Salomon* duodecennis
 Regno positus, dijudicavit controversiam illam interduas mulieres. *3. Reg.*
1. Ignatius Martyr. ep. ad Magnefanos. *Manasses* annorum erat 12.
1. Reg. & Joachim octo. 4. Reg. 22. Sic apud *Scythas* duo Regii Juvenes
Antas & Scolopitus regnavère. *Justin. Hist. L. 2. cap. 4. num. 1.* In
Macedonia *Philippus*, mortuo *Antigono* tutore eodemque *Vitrico*, au-
 gustum quatuordecim Regnum suscepit. In *Asia* interfecto *Seleuco* im-
 pèrante adhuc Rex *Antiochus* constitutus est. *Ariathi* puero admodum pa-
 ter ipse tradiderat *Cappadociæ* Regnum. *Justin. d. l.* *Theodosium* ju-
 venem adhuc in cunis vagientem pater appellavit *Augustum*. De *Ale-*
andro Severo *Herodian. L. 6. in fin.* *Milites Alexandrum Imperatorem*
consalutatam in Aulam Palatinam deduxerunt, adolescentulum admodum

& adhuc avia preceptis obtemperantem. Ladislaus Rex Hungar. duodecennis administrationem Regni sibi usurpavit. In Regno Portugalliz, Rex si modò decimum annum attigerit ad Imperium admittitur. *Thuan. L. 65. hist.* Et quamvis similiter Lege Francorum cautum fuerit, ne quis promoveretur in Regem priusquam quartum atque vigesimum compleveret annum atatis, teste *Gold. Const. Imp. Tom. 1. p. 4.* Nihilominus tamen in Imperio Rom. Germ. ratione atatis nullam expressam habemus Legem, vel etiam consuetudinem. *Limn. I. P. L. 2. cap. 2. num. 74. Schüz. J. P. Vol. 1. th. 9. lit. f. Otto I. P. Cap. 8. Spreng. J. P. p. m. 137. Liebenbal. Coll. Pol. Disp. 8. th. 18. Buxtorff. ad A. B. Concl. 31. lit. c. Carol. von Hagen. J. P. L. 2. cap. 1. num. 12.* In Imperatoribus enim nullam ferè atatem esse observatam testantur undique historia. Ita namque varia exempla Imperatorum in minori atate, & quidem variis atatis gradibus constitutorum reperiuntur: Otto tertius admodum puer anno ætatis 6. Henricus III. anno at. 12. Henric. IV. 8. Frideric. II. 20. Carol. V. 19. Wenceslaus 15. Ferdinandus IV. 20. Leopold. 18. & nuperimò defunctus Josephus glor. mem. anno atatis $\frac{12}{11}$. Rex Romanorum electus ante 18. annum completum, in præjudicium Vicariorum Imperii, ejusdem suscipere possit regimen. Nec tamen ista definitio in d. C. Josephi pro *universali* ac Electoribus *immutabili* Lege haberi potest. Quamvis utriusque non repudianda videatur *Limnai* opinio, *J. P. II. 2. num. 75.* quæ à proportionem Electoralis atatis argumentum ducit, ita tamen ut Electorum examini insuper res relinquatur. *vid. Limn. ad S. B. cap. 2. §. 2. Obf. 19. Rbet. J. P. L. 1. T. 4. §. 31.* melius enim omninò est, si Imperatoris atate provector, quia ex atate imperfecta imperantis, multa sapientie pericula surgunt, & multa in Rempubl. incommoda redundant.

De *Caroli* autem nostri idoneitate ratione atatis suæ, nihil quoque jam dubii adest. Constat enim Eum jamjam annum 26. complevisse & egressum esse, *vid. Hübn. Genealog. Imp.* Habetque ita atatem illam perfectam & in exsuperantia, quæ quis aliàs communiter ad Reipublicæ administrationem & negotia publica, idoneus & habilis censetur. *L. 8. ff. de Munerib. & Honorib. L. 6. §. 11. ff. de Decur. l. 2. ff. de Jur. Immun. L. 2. ff. de R. I.* Et quid opus est in *Caroli* atatem inquirere? Jure quippe merito dicere possumus, Eum jam diu antequàm pervenisset ad annos 26. hos, & quàm adhuc multò minoris esset atatis, maximè idoneum & ad summa Reipublicæ officia non anni te Senes suæ *Val. Max.* normam e adimanda videbatur atatis eref. Tunc sanè prædem jam tum, quæ præstantiâ molis doctæ judicij prædaru hoc quæ car, vi commoda neque hæc hie Tuo super ad magna præclare alima vi Coru. Ne sit etiam fil. cum omnium

Summa Regnorum gubernacula subeunda dudum quam capacissimum fu-
 lse. Nam si, uti verè est, vitam non tempus metitur sed usus; animi,
 non anni ætatem faciunt; si etiam, quando mores adsunt, in omni æta-
 te senes funius, & majores ætate, si majora molimur, & perficimus; v.
Val. Max. 9. 12. pr. Si denique omnis vita, ubi rem ad recta rationis
 normam exigimus, non annorum numero, sed actionibus computanda &
 estimanda; *conf. Curt. Lib. 9. cap. 6. §. 19.* (quam ob rem etiam non
 videbatur Tacito parum vixisse Agricola, *quanquam medio in spatio integræ
 ætatis ereptus: nam quantum ad gloriam, longissimum ævum jam peregerat.*)
 Tunc sanè quoque de *Carolo* aliter pronunciare nemo poterit, quam, Eum
 prædem jam superioribus primæ ætatis temporibus, non tam numero anno-
 rum, quam potius animi & rerum gestarum magnitudine & virtutum
 præstantiâ metiendum fuisse. Sive enim spectemus in *Illo*, generosissimæ
 ætatis dotes, sive actionum ipsius momenta, uberrima ubique sese exhi-
 bet judicii maturitas, perspicacissima agendi sagacitas, & summa rerum
 præsentiarum prudentia ac aptitudo. Demonstrare hoc itidem possunt, bel-
 licæ quas hodiernum contra hostes suos facit, expeditiones; arma quæ utra-
 que, victoriæ quas cumulavit; castrorum & itinerum terræ marique in-
 commoda, quæ incredibili labore, ingentique animo hætenus sustinuit;
 quoque heroica facta, quæ publica quotidie fama nos docet, longâ verò
 ætate hæc commemorare nostri instituti ratio prohibet. Ex quibus utique
 hæc superque apparet, perfectissima *Caroli* ætas, nec non exquisitissima
 ad magna omnia capacitas, quæ uti sese jam in primo Juventutis flore tam
 præclarè exseruit, ita incredibile ferè est, quanta media & quanta denique
 ætatis vita de tanto Heroe nobis promittat. Quandoquidem id quod *ap.
 Cora. Nep.* de Magno illo Atheniensium Duce *Milchiade* legitur, verissi-
 me etiam, imò longè majori ratione in *Carolum* nostrum quadret, quod
*scilicet cum antiquitate generis, & gloriâ Majorum, & sua virtute, unus
 omnium maximè floreat, eâ quoque sit ætate, ut non jam solum de Eo
 bene sperare, sed etiam considerare cives possent sui, ta-
 lem futurum, quem cognitum jam
 judicarent.*

THES.

THES. V.

Ratione Natalium Imperator sit Persona Illustis.

Nobilis apud Politicos dicitur tribus modis: Primo loco collocantur ii, qui & suâ & Majorum virtute nobiles sunt, armis vel literis claritatem adepti. Secundo gradu sunt ii, qui tantum sua virtute sunt nobiles, accedente beneficio Principis, nobilitatis jura concedentis. Tertio loco sunt, qui tantum Majorum crepant imagines, pro-

pria virtutis egentes. In quos quadrat istud *Juven. Sat. 8.*

Stemmata quid faciunt? quid prodest Pontice longo

Sanguine censerî, pilosque ostendere vultus

Majorum & stantes in curribus Amilianos?

Quis fructus generis tabulâ jactare capaci

Famosos equitum cum difatore magistros,

Si coram Lepidis malè vivitur?

Et illud Ovid. ad Pison.

Perit omnis in illo

Gentis Honor, ejus laus est in origine sola.

Non immeritò ergo quaritur, quinam ex iis alteri in ordine & dignitate sive electione sit preferendus? Et quidem quod attinet Nobiles genere vel virtute tantum, quamvis alii varias rationes adferre soleant pro Nobili factò; alii verò contrarium verius putantes, pro Nobilitatis antiquitate pronunciant; tamen nos cum *Dn. Liebentb. Coll. Pol. Ex. X. q. 6.* quaestione hanc sequenti distinctione concludimus: nempe si nobilis genere à parentum virtute defecerit, & sic suapte culpa & genere ceciderit; & genus ingenuum improbarit, quod tunc Nobilis virtute commendabilior sit, & ob id Nobili genere preferendus. Ubi considerandum venit illud: *Non est nobilis, qui de nobiliori genere, nisi & ipse bonis polleat moribus*, quos urget *Salic. in l. providendum C. de postuland.* Contra verò quod & genere & virtute simul, utrique istorum omninò sit preferendus, quia is demum perfectissimam possidet nobilitatem. *Arnif. Doctrin. Pol. c. 12. Guazz. d. Convers. Civ. L. 2. p. m. 163. vid. Bald. in l. nobilioris in fin. C. d. Comm. & mereat. L. nemini in fin. d. advoc. div. ju. dic.* Hoc igitur posteriori modo Imperatorem Roman. German. gente &

mente nobilem esse requirunt, idque in sensu excellentiori, quatenus Principes, Duces, Comites, generali appellatione Nobilium comprehenduntur. *Buxtorff. ad A. B. Concl. 31. lit. a. Sprenger. J. P. cap. 3.* Est autem nobis hoc in loco præcipue sermo de Nobilitate generis, nam quid de altera, quæ virtute constare dicitur, & in quovis Imperante necessario requiritur, statuamus, illud supra in Thef. I. inuimus. Sit ergo eligendus ex familia illustri & genere nobili progenitus, non verò obscuro loco natus, vel infimæ conditionis. *Limn. J. P. L. 2. c. 2. num. 79. Otto. J. P. r. 8. p. 161. Sprenger J. P. c. 4. Schüz v. 1. disp. 2. th. 9. lit. G. Melchior. Jun. ca. 16. Buxtorff. ad A. B. d. l. Carcl. v. 1. Hagén. J. P. L. 2. c. 1. n. 12.* Tum quia dignitatis & familiæ splendor majorem autoritatem, benevolentiam & reverentiam Imperanti conciliat. *Limn. J. P. d. l.* Tum etiam propter spem, quam de illis concipimus, qui ex præclaris parentibus sunt prognati, uti tradit *Speculat. in Tit. de Feud. 8. quoniam super vers. 5. vid. Liebh. Coll. Pol. Ex. X. quest. 6.* Et quo quisque nobiliori stemmate prognatus est, eo clariori judicio & ingenii rectitudine præfulgere censendus est, uti dicit *Imp. Justin. in l. inter claras C. de S. S. Trinit. eumque secuti Dd. in l. d. & alii: Tiraquell. de Nobilit. cap. 20. n. 21.* ubi plures alios allegat. *Mascard. de Probat. vol. 3. Concl. 1094. n. 4. Menoch. L. 5. præsumpt. 4. n. 6. & L. 6. pres. 59. Chassan. in Consuet. Burgund. rubr. 4. §. 25. vers. contre gens nobles &c.* Et denique illi; qui ex nobili familia nati, præsumuntur etiam habere majora virtutis semina, & esse procliviores ad impetus heroicis, secundum mentem *Keckermanni Syst. Pol. L. 1. c. 2. n. 4. Sæved. Symb. 17. p. m. 120. & seqq.* His accedit, quod humili loco orti & ad fastigium honoris evecti, plerumque impotenter se gerant, præstinae suæ sortis ac conditionis immemores, de quibus *Claudian. L. 1. in Eutrop.*

Asperius nihil est, humili cum surgit in altum. &c.

Hinc etiam recessum est in Imperio nostro R. G. à moribus aliarum gentium, quæ nonnunquam ex infimæ plebis fece sibi Reges elegerunt, cujus rei exempla *v. ap. Schænborn. Pol. L. 2. c. 4.* nec in alijs tantum Regibus hæc talia acciderunt, sed in antiquo Imperio Romano quoque, nonnullorum Imperatorum exempla reperiuntur, qui ad summa honoris fastigia ab infimæ conditionis statu sunt evecti. Verum tamen hodiè uti diximus, res planè aliter sese habet, adeò ut hodiè, non quidem ex lege aliqua scripta, attamen usu inveterato & consuetudine, nunquam hæctenus

C

per

per aliquot secula, interrupta, nullus nisi qui ex illustri familia natus est, ad Imperii gubernacula evēhi possit. *vid. Linn. J. P. 2. 2. 80. & Tom. I. addit. p. 206. Kulpis de Observant. Imp. §. 22.*

Sub illustribus autem familiis comprehendimus quoque stemmata eminentium Comitum. Et quidem quoad Comites eò minùs id negandum putamus, quo plura prioribus temporibus exempla prostant: ita enim ex illorum classe ad Imperium vectos legimus Wilhelmum, Rudolphum, Adolphum & Güntherum. *vid. Linn. J. P. d. I. Otto J. P. d. I. Sprenger J. P. cap. 4. num. 138. Becker Synops. J. P. cap. 2. num. 3.* Quamvis hodiè quidem, cùm Imperator Romanus necessariò opulentus ac potens esse debeat, istiusmodi electio in Comite, respectu utilitatis seu ratione status hodierni, haud facillè expectanda vel speranda sit; interim tamen, si casus contingeret, & fortè Comes Imperii sufficientia bona haberet, ad sustinendam Imperii Majestatem, illum optimo jure eligi posse existimamus. *vid. Vitriar. J. P. cap. V. §. 2.* & talis in Imperatorem electus, haud dubiè non minùs pro Summo Imperii capite venerandus atque respiciendus foret, ac si originem ex illustrissima Principis alicujus familia duceret.

Quod si autem nunc etiam ratione hujus Requisiti, *Caroli* ad Imperium idoneitatem inspiciamus, scimus, *Eum* ex Austriacæ Gentis prosapia originem suam trahere, quam vel nominasse tantùm sufficere potest, usque ad eò enim planè ignotum nemini est, residere penes Eam, quàm eminentissimè, omnem, & antiquissimam & illustrissimam generis dignitatem ac splendorem; *que dudùm in amplissimo Majestatis culmine locata, solum ad sidera spectat*: quod de Augusti progenie scribit *Messala Corvinus ad Orobazian. August. in Lib. de progenie sua. princ.* Hæc etenim Jovia Austriacum familia sola est, ex qua plures Imp. & Reges, quàm ex equo Trojano Principes prodierunt; dedit namque illustrissima hæc familia inde ab Alberto II. continuâ serie duodecim Imperatores, non tam in Imperatorii Rom. quàm totius Orbis Christiani decus; & in univèrsam à Rudolpho I. quindecim nunc Imperatores numerantur; quod nulli alii familiæ unquam contigit, nedum apud Vetustiores Romanos, nec Germanos, quanquam apud Saxones Imperii fasces per 117. annos; Francos per 102. Suevos per 110. annos fuerint. *Dn. Sebüz. d. Stat. Rom. vol. 1. Disput. 2. th. 5. Lit. a.* Ut proinde de hac familia *Dozor Jessenius Eques Ungaricus*, in descriptione Coronat. *Matthiæ* in Regem Ungariæ, in præfat. idem, quod de Julia prosapia Horatii modulatus est, verè pronuntiarit:

Micat

Micat inter omnes

*AUSTRUM Sydus, velut inter ignes
Luna minores.*

Quemadmodum verò felix quidem ille est, qui de avitis virtutibus, arripisque insignibus gloriari potest, sed felicior qui de suis, & is demùm verè illustris censendus, qui Majorum virtutibus non cedit; ignobiles enim verè illi Nobiles, qui nihil lucis habent, nisi à luce Majorum, secundùm illud Poëta :

*Et genus & proavos & que non fecimus ipsi,
Vix ea nostra pates.*

Ita & *Carolus*, non in solo fortunæ paratu, aut stemmatis imagine, & longa serie avorum gloriatur, sed nec ipse destitutus est iis, quæ verè nobilitant & illustrent, propriâ scilicet virtute, animo, & præclaris sagis & que meritis, quæ demùm vera sunt heroicarum & illustrium animarum signa. Ita nimirum *Carolus* avitæ sublimitatis æmulus atque successor est, ut omninò persuasus videatur, gentis claritudinem sibi in aliud nihil valere, quàm ut sub ejus præsidio eò ardentius factis propriis Genitris splendorem, & gloriam à Majoribus acceptam augere atque amplificare nitatur, faciatque ut non magis Majorum, quàm propria virtutis & gloriæ famâ incalescat *Nomen Carolinum*, sic nempe

*Fortes creantur fortibus & bonis :
Est in juvenis, est in equis patrum
Virtus, nec imbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam.*

THES. VI.

Porrò ratione Generis & prosapia Imperator sit legitimè natus.

In Regnis Successionem simpliciter hereditariam à privatarum hereditum Successionibus præter alia in hoc ferè etiam salus civitatis discernere jubet, ne scilicet succedant, nisi qui legitimè nati sunt & secundùm Leges patriæ. *vid. Puffendorff. L. 7. cap. 7. §. 12. Grot. L. 2. cap. 7. §. 16.* Quæ ratione excluduntur naturales seu Gothi, & spurii, ut ut pater fortè non minore affectu ipsos fuerit amplexus. Nam saltem inter gen-

generosas nationes ad contentum patent, quorum matrem pater iusto matrimonio dignatus non fuit, & pro instrumento magis desultoria libidinis, quam sociâ vitæ habuit. Quin & ob defectum fidei & perpetuæ cohabitationis, non adeo liquidò de talium patribus constat. Ast in Regnis quàm maximè expedit, personam Regis venerabilem, simulque quàm minimum controversiarum circa eandem posse moveri. Et spurii cum patrem non habere intelligantur. *L. 23. ff. d. stat. hom. arg. L. 5. d. in ius voc. §. 12. Inf. de nupt.* nullam etiam in bonis patris successionem obtinere possunt; quod si ergo hoc in privatorum bonis sanctè custoditur, quantò magis in publicis? Memorabile est hanc in rem exemplum ap. *Martinium Histor. Sin. L. 6. cap. 1. p. m. 202. add. Livius. L. 39. cap. 53.* *Esti minore etate, quàm Perseus, esset Demetrius, hunc tamen iusta matris familiâs, illum pellice ortum esse: illum ut ex vulgato corpore genitum, nullam certi patris notam habere: hunc insignem Philippi similitudinem præ se ferre.* add. quoque quæ de Ferdinando Rege Neapolitano refert, *Jovianus Pontanus Hist. Neapol. L. 2.* Indè etiam apud Suecos, Gothos & Norwegos vix Spuriis licuit in honestorum virorum versari consortio. *Joh. Magnus L. 18. cap. 6.* Eosque ipsa etiam divina sanctio à civili societate repellit. *Deut. 23. v. 2.* Et Solonis Lex erat, ut Spurius publicum esset civitatis mancipium. *Auctor Horolog. princ.* Aimundus Gothorum & Suecorum Regis notus, etiam si per subsequens matrimonium legitimatus, & aliàs satis probum se præstiterit, imò ab ipso patre hæres Regni constitutus fuerit, à subditis tamen plenarium favorem ac obedientiam nunquam potuit impetrare. *Joh. Magn. L. 18. cap. 6.* Gallus Spurius cum Scotiæ regnum violentè occupare præsumeretur, à subditis morte mulctatus. *Bucbn. L. 4.* Nec autoritas Margaritæ Comitissæ Flandriæ, aliàs magna satis, tantum obtinuit virium, ut illa etiam frequenter sollicitando potuerit à subditis illud suffragii nancisci, ut Balduinus Spurius in comitatu successor designaretur. *Paul. Emil. L. 7.* Ita Apizius ex concubina natus succedere non potuit. *Rivan. in Chron.* Et Matthiæ Regis Hung. filius naturalis, cum vi sibi vindicaret regnum, prælio victus & occisus est. *Dukavianus L. 1. Hist. Bobem. add. Tuberonem L. 1. Comment. de rebus suis. p. 30, 31.* ubi subiicit non iusto matrimonio natos jure gentium ad nullam paternæ fortunæ sortem admitti. Alphonsus Ferrariæ Dux ultimus, frustra Caesari, filio notho, quarebat Successionem apud Pontificem. *Anton. Possevin. Le. 2. Hist. Gonzagar. post A. 1592. add. de Antonio Ludovici Lusitani filio,*

sed ex

fed ex contubernio Jolandæ nato. *Thuan. L. 65. bis. ad A. 1578.* Huc etiam spectat, quod in quibusdam regnis v. g. Galliæ, Angliæ, aperto in Conclavi, in præsentia Procerum & regii sanguinis Principum, Reginarum pariant, ne partus fingi, & supponi credatur. *vid. Piafecium Chron. gestor. singular.] ad A. 1601. Lancrium in Tabul. Constant. lib. 4. Disc. 1. num. 2. Petr. Matthæi in Histor. Henrici. IV. tom. 2. lib. 4. pag. 70.* Sic hodie quoque apud Helvetios non admittitur ad Reipubl. gubernationem Spurius, *Simlerus de Republ. Helvetior. & in plerisque Germaniæ Civitatibus, nec ad communicationem tribuum, multò minùs ad clavum Reip. Schœnb. Pol. L. 2. cap. 10.* Eò etiam tendit, quod tantùm legitimè nati ad dignitatem Assessoratùs in Cam. Imper. admittantur. *Ord. Cameral. p. 1. T. 3. §. Defgleichen sollen &c. vid. Myusung. 4. Obs. 31. & Blum. Proc. Cam. T. 7. num. 31.* Sic etiam illegitimi non admittuntur ad dignitates Ecclesiasticas sine consensu Pontificis. *vid. Curt. Cons. 13.* Quemadmodum igitur omnes fete populi in regnis successivis, illegitimè natos averfati sunt & ad eorum receptionem difficulter admodùm moveri potuerunt; ita meritò etiam & multò magis in istis regnis, ubi libera obtinet electio, à limine dignitatis regiarum arcendi sunt; siquidem in omni electione vel maximè ad id respiciendum, quod decentius, perfectius & melius est, atque Reipubl. magis expedire videtur. Ita enim *Plato de Republ. gerend. inquit: decet Imperantem ab omni labe esse alienum;* id quod intimius adhuc tangit *Vellej. Patersul. in bist. Rom.* quando ita vult vitam regnantium debere esse asfectam, ut ne quidem levissima hæreat suspicio, illos ad malum proclives futuros. Quo absque dubio *Basil. Moscoviæ Dux* respexit, dum filium successorem sibi designare noluit, quod suspicionem susceperat, eum ex *Anastasiæ uxoris adulterio* fuisse natum. *Sigism. Bar. in Comm. Moschov.* Nam Princeps Magnificus esse debet, ut autoritatem apud suos obtineat; quàm verò contemptui obnoxii sint, qui non legitimè sunt nati, palàm est. Quid quod Spuriorum fides valde labrica sit; metuuntur enim in iis patrum criminis exempla. *arg. l. quisquis C. ad L. Juliam Majest.* quò pertinet quod *Sap. 3.* in eos dicitur: Filii adulterorum in consummatione erunt, & ab iniquo thoro seorsum exterminabitur &c. *vid. Schœnb. Pol. L. 2. cap. 10.* Et quod præterea multa passim ex Imperio illegitimorum pullulare soleant pericula, certissimum est. *vid. Liebenthal. Coll. Polit. Ex. 6. quest. 7.* Cumque etiam minora munera & viliora officia male natum averfentur, multò magis ergo ad solium Imperiale non nisi legitimè natum admitti de-

bere existimandum est. Et propterea etiam Germanos Legem hic tulisse, Electoribus necessarii observandam, vel ex communi hominum affectu concludere fas erit; quandoquidem id & ratio & dignitas tanti fastigii, uti & observantia omnino postulat. *vid. Vitriar. J. P. L. 1. T. 5. §. 2. Titius Spec. J. P. L. 5. cap. 1. §. 4. Horn. J. P. Cap. 17. §. 9.* Atque hinc notabili exemplo Friderico II. Imperat. antequam electus, necesse fuisse ferunt in publicis Comitibus Merseburgi habitis, postulantis Imperii Principibus, fidem natalium suorum vindicare, idoneis ad hoc prolati documentis. *Conf. Spangenh. in Chron. Sax. cap. 247. Heig. p. 1. qu. 21. num. 60. sed vid. Pfeffinger ad Vitriar. lib. 1. tit. 5. §. 2. lit. b.*

Quod autem jam hoc quoque Requisite, ratione natalium & legitima natiuitatis atinet, illud etiam in Carolo nostro quam felicissime & adeo verè deprehenditur, ut de eo dubitare velle penè nefas sit. Ita enim *illum* natum esse novimus, ex Leopoldo M. glor. mem. & Eleonora Magdalena Theresia, Serenissimi Electoris Philippi Wilhelmi Palatini & Sereniss. Elisabethæ Amaliæ Magdalenæ Georgii II. Landgravi Hasso-Darmstadiensis filia, Coniuge Ipsius tertiâ, quam Majestas sua Cæsarea in thalamum recepit, *d. 14. Decemb. 1676.* Ex quorum Augustaissimorum Parentum Suorum thoro susceptus est. *d. 1. Octob. anni 1685.*

THES. VII.

Ratione Status Imperator sit Laicus, non Clericus.

Duo potissimum sunt Imperia, quibus mundus regitur: Ecclesiasticum nimirum & Seculare. Illud ad Sacerdotum & Clericorum ordinem refertur. Seculare verò Imperatori, Regibus, Principibus & Magistratibus Politicis competit. Illud consistit in ministerio; hoc verò in dominio: Episcopus sive Sacerdos est minister Ecclesiæ, cuius officium consistit in orando, monendo, docendo, spiritualem vindictam inferendo, animas ligando & solvendo; Rex sive Princeps dominium habet in populum suum, cuius officium consistit propriè in iubendo, imperando, cogendo, puniendo &c. *Apolog. Bellarmin. pro Jur. Princip. in pref. apud Goldast. Monarch. Rom. Imp. Vol. 3. pag. 689. Apologia Ludovici IV. apud Goldast. Constit. Imp. Tom. 3. pag. 409. seq. Philotheus Acbillin. de Jurisdic.*

Reg.

Reg. & Sacerd. L. 1. num. 20. ap. Goldast. Monarch. Imp. Tom. 1. de Poes-
 test. Imp. & Pap. part. 1. cap. 28. p. m. 58. Quia verò Imperium no-
 strum Rom. Germ. est Seculare, igitur necesse est quoque, Imperaturum
 etiam esse Laicum. *Lim. 2. cap. 2. num. 89. Sprenger. J. P. cap. 4. Schüz-
 J. P. v. 1. disp. 2. th. 9. lit. g. Buxtorff. ad A. B. Concl. 31. lit. b. Matth.
 Stephan. de Jurisd. L. 2. part. 1. cap. 1. num. 1.* Quod & Moguntinus &
 reliqui Electores omnes juramento confirmare tenentur, dum temporale
 caput in Imperatorem se eligere velle affirmant. *A. B. Tit. 2. §. 2.* Et
 quamvis Ecclesiasticum Imperium sine seculari vix consistere queat, hoc
 que sine illo difficulter admodum conservetur, manent tamen separata &
 diversa. *Carpz. ad L. Reg. Germ. cap. 2. num. 1. & seqq.* Quam diversi-
 tatem antiqui Canones quoque amplectuntur: Sic enim Sacro ministerio
 addicti, nulla alia cura ac labore quotidiano inde abstrahi debent, *juxta
 Can. 1. x. ne Clerici vel Monachi.* Qua de causa & *Sextus Can. Apost. con-
 sultuit*, ne Episcopus, Presbyter, aut Diaconus, seculares curas admini-
 straret; *Osuageimus*, ne publicis se administrationibus immittat. Et inter
Africanos Canones decimus sextus, ne procuracionem rerum alienarum
 suscipiat, aut causarum patrocinium. *vid. Epist. Hieronymi ad Nepotianum.*
 Sic eosdem Tutores constitui nefas judicat Cyprianus, *in epist. ad
 presbyteros, diaconos & plebem Furnis consistentem. Add. L. 37. C. de
 Episcop. & Cler.* Pari modo in Consuetudinibus antiquissimis Ecclesiarum
 que quo augustiori nomine commendabiliores essent, Canones Apostolici
 vulgò appellabantur, *Can. 82.* edicitur: *Ne quis Episcopus, Presbyter ac Dia-
 conus militia vacet, & utrumq. retineat officium Romanum & functionem Sacerdo-
 talem;* quæ enim Cæsaris Cæsari, quæ DEI DEO. *vid. Grot. L. 1. cap. 2. §.
 10. num. 9. & seqq. Liebenth. Coll. Pol. Ex. 4. qu. 6. Arnif. Doctr. Pol. cap.
 12. Similiter L. 17. C. de Episcop. & Cler.* à publicis actionibus & ad cu-
 riam pertinentibus Clerici removentur, imò contra facientes tanquam be-
 neficio isto indigni judicantur. *Constit. Leon. 86.* Nam desit esse miles
 Christi, qui incipit esse miles Seculi. Hincque etiam est, quod Sigis-
 mundus Rex Polonia prohibuerit, ne Ecclesiastici Secularibus judiciis sese
 immisceant, nisi specialiter veniam impetraverint. *Arnif. Doctr. Pol. cap.
 12. Reinking. Biblische Noticey lib. 1. Axiom. 34.* Jus divinum quo-
 que si inspiciamus, idem inde colligere licebit. *vid. Luc. 22. v. 27. & seqq.*
*Ubi ad Discipulos Christus: Reges gentium dominantur, vos autem non
 sic. Quod & Tholoz. intellexit: qui ait: Nemo DEO militans debet se impli-
 care*

care negotiis secularibus, ne persona Ecclesiastica functionibus spiritualibus sub-
trabantur, neve reliquis illis serviant corporalibus armis, maxime personaliter.
L. 3. c. 7. v. 23. Et quàm minimè conveniat Clerico bellum, & quantum in-
ter se pugnent Episcopum esse, & simul militem, pluribus exponit Claudius
Esseneaus in 1. Ep. ad Timoth. L. 2. digress. c. 6. Et Deus ipse officia Ecclesiæ
commisit tribui Leviticæ, Num. 16. v. 8. 9. 10. Sceptrum verò politicum Ju-
da. Gen. 49. v. 10. Quamvis fateamur ante adventum Christi fuisse ali-
quando Reges eosdem qui & sacerdotes. vid. Tholos, ex Gratiano de Rep.
explicat. L. 8. c. 2. n. 8. Bedæ de jur. Reg. ad Gold. Monarch. Imp. vol. 2.
cap. 3. n. 60. p. 811. Viriar. Illust. L. 1. Tit. 4. §. 1. lit. a. & Dn. Bec-
mann. Notit. dignit. Diss. XIII. c. 1. §. 2. Apud Romanos quoque qui
Reges erant, Pontificis munere functi sunt. vid. Tholos. d. 1. Verùm in
primitiva Ecclesia vix aliqua potestate seculari usi sunt, quos professio
Clericos fecerat. Reink. d. R. S. & E. L. 1. Cl. 4. c. 9. n. 5. Arnst. Dok.
Pol. c. 15. Interim quidem etiam jam diu est, cùm id quoque in desue-
tudinem abiit, contra Ecclesiæ primitivæ instituta, & tractare arma ce-
perunt Episcopi, notati proinde Baronio Cardinali sub anno 888. num. 2.
videri poterit, inquit ille, planè monstruosum, quod tam Episcopi quàm Ab-
bates, ad arma procederent, in hostes irruerent, caderent ipsos, & cade-
rentur ab ipsis, tanquam Sacrorum Canonum Violatores, & muneris pastoralis
& nominis defectores detestandi. Ziegler ad Grot. L. 1. c. 2. §. 10. n. 9. Et
sicut aliarum rerum initia sunt minima, ita & paulatim ad personas Eccle-
siasticas transitit ferè omne id, quod seculare est, statu primitivæ Ec-
clesiæ plurimum immutato. Arum. ad A. B. disc. 3. Concl. 8. p. 127. Nam
hodiè in Imperio nostro R. G. Principis personam etiam personæ Ecclesi-
asticæ sustinent. Textus est in A. B. Tit. 29. §. Porro Sc. Quæ omnibus
privilegiis, juribus & honoribus in Imperio R. G. quibus ceteri Principes
Seculares perfruuntur. Arum. ad A. B. disc. 3. th. 8. Reink. d. R. S. & E.
d. 1. num. 1. Et hi quamvis regali dignitate sint præditi, & sessionem ac
votum in Comitibus habeant. Reink. d. 1. manent tamen separata munera,
Sacerdotium & Imperium, nec propterea Sacerdotali munere privantur;
nam idem homo diverso respectu duplicem personam repræsentare potest,
atque ob id ratione videlicet diversarum suarum qualitatum, diverso jure
cenferi. Gail. 1. Obs. 30. n. 4. Sic Episcopi & Principes Ecclesiastici ratione Epi-
scopatus tenentur comparere ad Synodum: ratione verò Feudi, illis ab
Imperatore concessi, tenentur interesse Comitibus Imperii. Arum. ad A. B.
disc.

disc. 3. Potestat
territori
ocitatis
Coll. Po
cem ver
quamvis
una cac
sapius c
de, Cler
& Cont
§. 2. I
orem e
habetur
et hypo
caput h
laud co
nullo h
no præ
ta, quo
calares
nam, f
Lib. 3.
Q
persona
qualitat
que hu
an atq
psimat
August
manfist
navet,
ille, n
rolus S
rum o
audit

disc. 3. th. 8. Carpz. ad L. R. Germ. cap. 2. num. 6. Reink. d. 1. num. 24.
 Potestatem dominandi habent, quia aequè ut seculares cum superioritate
 territoriali sunt investiti; Sacerdotium verò expediunt, non jure Superi-
 oritatis territ, sed potius ex mandato DEI & jure ministerii. v. *Liebentb.*
Coll. Pol. Ex. 9. quest. 6. Et ita in Spiritualibus & Ecclesiasticis Pontifi-
 cem venerantur, in temporalibus autem & Regalibus Imperatorem. Ast
 quamvis ita, uti diximus, principalis dignitas cum potestate Ecclesiastica in
 una eademque persona sæpè conjuncta fuerit & unita, hodieque etiam
 sæpius conjungatur; nullum tamen exemplum prostat, quo probari pos-
 sit, Clericum ad Imperatoriam Celsitudinem fuisse unquam evectum; quin
 & Constitutione Imperii, id prohibente fieri non potuit. *vid. A. B. T. 2.*
§. 2. Ex isto enim loco Doctores J. P. communiter colligunt, Impera-
 torem eligendum debere esse *Laicum*, non *Clericum*. Ibidem enim hoc
 habetur, Imperatorem eligi in *Caput temporale*, populo Christiano, cui
 ex hypothese istorum temperum & Catholicorum, Pontifex, tanquam
 caput *spirituale*, in hoc mundo præest. Etsi verò exindè non nemo,
 haud colligi posse credat, quod Clericus non possit eligi, cum & ille, di-
 misso habitu clericali, temporale caput fieri, sicque tanquam Laicus Impe-
 rio præesse queat: videtur tamen hætenùs omninò pro communi senten-
 tia, quod Laicus eligendus sit, illud pugnare, quod in conclavi non nisi se-
 culares spondeant, se jurejurando firmare, & servare velle Capitulationi-
 onem, si fuerint electi. *vid. Horn. J. P. cap. 17. §. 11. & Londorp. Tom. 4.*
Lib. 3. cap. 7. pag. 609.

Quidquid verò tandem de hac controversia sit, sive in Imperatoris
 persona, præcisè antè, sive verò demùm post Electionem requiramus
 qualitatem Laicalem, nihil tamen intereà obstat, quò minus ratione quo-
 que hujus Requisite, *Carolus nostrum* ad Imperii gubernacula tenenda eti-
 am atque etiam *idoneum* sine omni dubio æstimemus. Illum etenim à ba-
 ptismate & teneris statim annis, non Clero, sed Seculo à Parentibus suis
 Augustissimis destinatum fuisse, atque etiam ad hunc usque diem addictum
 mansisse, nec quidquam aliud, quàm quod seculo præcipuam operam
 navet, & actionibus & toto vitæ suæ genere hætenùs unquam præ se tu-
 lisse, notius est, quàm ut prolixè dici debeat. Quin quemadmodum *Ca-*
rolus Secularibus Principibus citra dubium est adnumerandus, ita Illo-
 rum omnium, quotquot in Imperio Rom. Germ. sunt, haud immeritò
 audit Corona & maximum decus. Persuasi autem omninò esse possumus
 de

de Eodem, Ipsum nihilominus, præter Imperium suum Seculare, etiam Sacerdotium & Statum Ecclesiasticum, curæ cordique omnimodè imposte-
rùm habiturum esse, exemplo omni laude dignissimo Gloriosissimi Imperato-
ris Justiniani, qui in Nov. 6. inquit: *Maxima ia hominibus sunt dona DEI à superna collata Clementia, Sacerdotium & Imperium: & illud quidem di-
vinis ministrans, hoc autem humanis præsidens ac diligentiam exhibens: ex uno eodemque principio utraque procedentia humanam exornant vitam. Idèdque nihil sic erit studiosum Imperatoribus, sicut Sacerdotum honestas: cum utique & pro illis ipsi semper DEO supplicent. Nam si hoc quidem inculpabile sit undique, & apud DEUM fiducia plenum: Imperium autem rectè & competen-
ter exornet traditam sibi Rempubl. erit consonantia quedam bona, omne quidquid utile est, humano conferens generi. Nos igitur maximam habe-
mus sollicitudinem circa vera DEI dogmata, & circa Sacerdotum honesta-
tem, quam illis obtinentibus credimus, quia per eam maxima nobis bona da-
buntur à DEO, & ea que sunt, firma habebimus: & que nondum habèndis venerant, acquiremus &c.*

THES. IIX.

*'Ratione Bonorum fortuna eligatur persona di-
ves ac potens.*

Potentia nobis hoc loco potissimum est ditionum amplitudo, quibus imperat ille, qui sceptrum Imperii suscipere debet: Nam Princeps quo plus Regnorum ac populorum sub ditione sua habet, eò potentior existimatur. Requiritur autem in Imperaturo potentia, quia media illa, quibus Respubl. conservatur, consistunt in potentia, quæ à Boutero von Anordnung guter Pollicey L. 7. cap. 1. & Carol. Melch. Croniz, Teutisch = gekleideter Regiments = Rath / von Befestigung eines Regiments. cap. 16. Prudentia ac fortitudinis Instrumenta nominantur. Suntque hæc ferè quintuplicia: 1. Opes, sine quibus nihil sit quod opus. 2. Arma, quibus & servatur & augetur potentia. 3. Consilia, quibus & arma & omnes Resp. reguntur. 4. Fœdera, quorum effectus est itidem aucta potentia. 5. Fortuna, vid. Lips. L. 4. Pol. cap. 9. nam. 49. Ex his Instrumentis, quo plura possidet Princeps, eò potentior censendus est &c.

& quo potentior, eò magis ad imperandum aptus. Nam potentia dire-
 cta & regia ad solidam auctoritatem via est; si cætera omnia adsunt, si
 hæc absit, quid juvabunt? *Lips. ex Liv. Pol. d. l.* qui communi ore pa-
 rium tutam Majestatem sine viribus esse affirmant. Quoniam ex potentia
 divitiarum, cæteraque omnia profluunt, & qui sub se habet multa Regna
 ac territoria, multas quoque opes possidere videtur. *Boterus l. c.* Est
 tamen hæc res ita temperanda, ut mediocritas ubique servetur; nec hæc
 rationes semper ad omnem Statum applicari possunt, sed ad id quod uti-
 le est maximè attendendum. Ad quod & *Keckerm. Syst. Pol. d. l.* in-
 clinat: in Aristocratico statu, inquiens, respiciendum est ad divitias &
 ad censum: In Monarchico verò, ubi reditus omnes Regni ad Princi-
 pem perveniunt, etiam persona non adeò divitiis superabundans eligi po-
 test. Nostrum verò Statum in Imperio Rom. Germ. hodiernum quando
 consideramus, non alium nisi præpotentem & divitem eligere utilitatis
 ratio suadet. *vid. Georg. Sabin. de Carol. V. Electione apud Goldast. Pol.
 Imper. part. 1. p. m. 129.* adeò planè, ut omninò non sola virtus sed di-
 vitiarum & patrimonium ejus, qui eligatur, ante omnia respici debeant; &
 hinc verè utique dicat, *L' Auteur du discours sur l' Election d' un Empe-
 reur, au recueil des discours politiques, p. 87. num. 2.* Nous ne sommes
 plus, dit il, au temps, que les moindres Princes, ou Seigneurs, relevés de
 leur seule vertu, étoient capables de la Couronne de l' Empire, comme il a
 paru, principalement aux Elections de Rudolphe de Habsburg, & d' Adol-
 phe de Nauffau: & il faut aujourduy quelque chose de plus que le mérite,
 même quand il y seroit tout entier, pour parvenir à cette dignité. Il n' est
 plus besoin d' y mettre en considération ceux, qui eussent pu approcher au-
 tre fois, par la recommandation de leur Noblesse & de leur vertu, s' ils
 n' y sont porté, quand & quand, de leur propre poids, & par l' entremise
 & considération de leur propre grandeur. Comme si cette Couronne étoit si
 pesante d' ornement, qu' elle ne peut reposer, que sur des tetes déjà cou-
 ronnées, & ne se laissoit prendre, par droit électif, que de ceux, qui en ont
 de toutes acquises par succession. Quamvis olim ante tempora Friderici
 Barbarossæ adhuc aliud obtinuerit. *vid. Schneidew. ad Instit. l. 3. tit. 1.
 S. Successione Fisci. num. 5. Arum. ad A. B. disc. 3. th. 43. pag. 170.* Ho-
 die enim reditus Imperii adeò exigui sunt, ut Imperator nisi de propriis
 contribuatur, tantum habere nequeat, ut se suamque Aulam pro dignitate
 exhibere queat, nedum ut Imperialem & in tanto fastigio necessariam
 pompam.

pompam tueatur: omnibus fisci bonis jam in privatam Principum possessionem redactis. *vid. Goldast. Const. Imper. à Carol. V. ad Rudolph. 2. Tomo. 2. vol. 2. p. 24. Arum. ad A. B. disc. 5. th. 7. & disc. 3. th. 43. Hippol. à Lap. ex Granvellano de Rat. Stat. part. 3. cap. 3. Sect. 2. Limn. L. 2. cap. 20. num. 13. & seqq. ibique addit. & ad Capit. Carol. V. art. 9. verb. Das jenige so darvon kommen. pag. 167. Dn. Præsu de Domano Sacri Roman. German. Imperii. Quod quomodo contigerit explicant. Onuph. Panvin. apud Goldast. Pol. Imper. part. 1. cap. 9. num. 1. & 7. & cap. 12. num. 3. & seqq. Caspar Euf. ap. Gold. Pol. Imp. p. 1. cap. 14. Schneidew. d. l. Hipp. à Lap. ex Hartmann. Schedel. de Rat. Stat. l. c. Bodin. de Rep. L. 6. cap. 5. Dn. Præsu d. l. Atque hoc ipsum inter præcipuas causas refertur, quod à tempore Alberti Secundi, in sola familia *Aufriaca* continuata est Electio Imperatoria, quia nimirum semper etiam ob potentiam & divitias idonei fuerunt deprehensi. *Limn. J. P. L. 2. cap. 3. num. 2. Carol. von Hagen. J. P. L. 2. cap. 1. num. 12. Quod & ipse Imperator Carolus V. declarat, fratrem Ferdinandum Regem Roman. his verbis designans: Qui sit, inquit, magis ad eam provinciam idoneus. fratre meo, Ferdinando, qui Bohemia, Ungariaque Rex, nullum habet, qui eum potentia antecedit. add. Sleidan. Comment. de Stat. Relig. L. 1. p. m. 15. Et certe si quis cum Sereniss. Electoribus Moguntino & Saxone, apud eund. Sleidan. l. c. in Imperatore potentiam desideret, en! Invicissima totaque Coronis & Sceptris potentissima Domus Aufriaca, quæ, quod jam dudum Polonus Warsëvic. in Orat. ad Rudolph. II. Imper. Praga d. 2. Mart. A. 1588. habita, professus est, alterâ manu Orientem, alterâ Occidentem tenet. vid. Cuspinian. in Aufria. Goldast. Pol. Imp. part. 1. Limn. J. P. L. 2. cap. 3. num. 6. & L. 5. cap. 2. Schüz. de Stat. R. Rom. Vol. 1. disp. 8. th. 6. lit. b. Carpz. de L. R. G. cap. 11. sect. 2. num. 20. & seqq. ut itaque verissimè omnium de Aufriaca familia dici possit, quod Güntherus Ligurinus ait:**

O verè famosa Domus, cui totus ab ortu
Solis ad occidentis mundus substernitur undas,
Quam qui novit amat, qui non novère vorantur;
Cujus in auditu confusus mentibus hostes
Tabescunt, contraque nihil se posse fatentur.

THES.

THES. IX.

*Ratione Religionis Imperator sit Christianus ,
non infidelis vel hæreticus.*

Religio Magistratûs & Reipublicæ cujuslibet Totum est, tantumque una habet momenti, ut vel sola felicitatem consummet, nec alia in rationem bonorum verè veniant, nisi quatenus Religioni, quæ supra cæteras virtutes caput effert, famulantur. Hæc licet multis impiis non nisi merum inventum politicum videatur, ad copulandos animos, virtutum tamen omnium basis est, & fundamentum. Pauci enim eximia virtutis specie caperentur, nisi stricto hoc Religionis vinculo, & Numinis divini reverentiâ & metu se paterentur obligari, quæ indita etiam maxime impio barbaro, actiones hominis componit. Hinc etiam non immerito dicitur: ultimum & firmissimum societatis humanæ vinculum; præcipuum Reipubl. columen; catena, quâ utrique tam qui imperant, quàm qui parent, arctissimè inter se devincti, maximum Imperio robur & fulcrum addunt; Circea enim quasi illa Virga est, quâ tacti homines, mutescunt, & naturâ inquieti, discordes, turbidi, leniter rediguntur sub unitatis & concordie jugum; & certè ruere omnia necesse est, ubi non hoc firmamentum; imò in criminum & scelerum ire licentiam, ubi non hoc repagulum; hinc verè *Silius Italicus*;

Hæc prima scelerum cause mortalibus agris,

Naturam nescire DEUM.

Di multa neglecti dedere

Hesperia mala lustruosa,

Canit Horatius. & Seneca:

Ubi non pudor,

Nec cura juris, sanctitas, pietas, fides,

Inhabile regnum est.

Cùm autem Religio Regni vel Reipubl. alicujus columen, propugnaculum & tutamen præcipuum sit, & verò Religiones, quas homines profiterentur admodum multifariæ & diversæ dentur, hinc questio porrò oritur, quamnam ergò ex iis sit optima, & cujus finis & usus præ reliquis se tam ad Status alicujus spirituales & æternam, quàm etiam beatitudinem

tudinem civilem seu secularem maximè porrigat? Et licet nullus sit popu-
 lus, qui quidem Religionem suam non iudicet veram atque optimam;
 item controversia illa, quæ vera & optima Religio, adhuc indecisa sit,
 & quia solius DEI opus est, quamdiu hæc mundi machina durat, inter
 Gentes indecisa manebit; nos tamen absque dubio asserere audemus, esse
 solam Religionem Christianam omnium omninò optimam, Regnis, Re-
 bus publ. atque Statui cuivis præ aliis valde proficuum, & ad finem com-
 modè obtinendum aptissimam, præsertim si non perfunctoriè, & super-
 fitiosè, sed exactè & verè colatur. Quandoquidem illa non tantum opti-
 mè rectum de DEO sensum & cultum, sed & istiusmodi principia & re-
 gulas tradit atque inculcat, quæ nobis Legem naturæ, jam penè in men-
 tibus hominum per peccatum obliteratam, multò evidentiorum & consp-
 ectorum reddunt. Et præcepta ejus non modò societati humanæ mini-
 mè contraria, verùm etiam eidem & cuivis Statui Civili quàm maximè
 convenientia atque utilia sunt, dum videlicet animos tam Imperantium
 quàm parentium, eorumque actiones & voluntates optimè continet, di-
 rigit ac moderatur, & denique felicitatem statûs præ omnibus aliis quàm
 efficacissimè procurare & conservare potest. Consi. omninò hanc in tem-
 Hug. Grotius de Veritate Religionis Christiana, ubi per tot. Lib. II. plu-
 ribus elegantissimè demonstrat, quod Christiana Religio præstet utique aliis
 omnibus; cùm scil. nulla ex omnibus seculis ac nationibus proferrî possit,
 aut præmiis excellentior, aut præceptis perfectior, aut modo, quo propaga-
 ri iussa est admirabilior, aut societati humanæ convenientior. Undè etiam
 admodum egregiè Puffendorfus L. 8. cap. 9. §. 4. In Rebus. Christiani-
 nis, ait, plurimum confert ipsa Religio Christiana, sincera illa, & ab hæ-
 manis commentis purgata, per pios & cordatos ministros doctrinâ & exemplo in-
 culcata; quippè quæ præter dogmata ad salutem æternam facientia, continet
 perfectissima præcepta moralia, quæ cumprimis ad bene tolerandam vitam ci-
 vilem animi mortalium disponuntur, & quæ eadem tamen Legibus Civilibus
 ita commodè sanciri non possunt &c. quod & pluribus demonstravit in Dissi-
 de Concordia vitæ Politicæ cum Religione Christiana. add. Jac. Thomasi Dis-
 fert. Religione Christianâ non minui virtutem bellicam. Nec minus attendi hæc
 meretur Dn. Barbeyracii in Editione Gallica eximia ad hunc locum Puffend-
 adducta annotatio de Mr. Montagne, qui ait: Il ne faut pas oublier icy cet-
 te reflexion de Montagne, qui dit: La Religion Chrestienne à toutes les mar-
 ques d'extreme justice & utilité, mais nulle plus apparente que l'exacte ver-
 com-

comm-
 fais L
 vitam
 circa
 scher
 Relig
 dignit
 tur,
 proteg
 si & i
 mmi v
 elt &
 add. E
 mariu
 forma
 illum
 tutore
 addic
 Legib
 tor el
 Licet
 amus
 Reipu
 dum
 est.
 ibiden
 nefici
 ac flo
 mem
 tur, a
 publi
 solen
 Sacer
 risq;
 esse
 denda
 com-

commendation de l'obeissance au Magistrat & manutention des Polices &c. Es-
 sais Liv. 1. Chap. XXII. vid. porro Puffend. de Habitu Relig. Christ. ad
 vitam Civilem. it. Heß. Gothofred. Masius in tr. de Interesse Principum
 circa Religionem Evangelicam, præcip. cap. 2. & 4. add. quoque Europæi-
 scher Herold pag. 552. Hæc igitur cum ita se habeant, & absque dubio
 Religio Christiana omnium optima, Reipubl. utilissima atque idè etiam
 dignissima sit, quæ in Regnum & Statum aliquem non solum introducatur,
 sed & ubi semel introducta, omni nisu atque operâ conservetur,
 protegatur ac propagetur; id verò utique melius fieri non possit, quàm
 si & ipse Princeps illam sectetur & profiteatur, ut pote qui, sicut in om-
 ni virtute, populo præire debet, ita & in hac maximè, quæ princeps
 est & caput omnium Virtutum. Lips. Doctr. Pol. L. 4. cap. 2. num. 5.
 add. Eccles. cap. 10. v. 2. quoniam nimirum Princeps membrum prima-
 riarum Civitatis est, & ad exemplum Imperantis totius populi mores con-
 formantur; de quo sic deinceps eò tutius etiam & certius sperare licet,
 illum quoque quod ejus officii est, cum debito tantoque majori Zelo,
 tutorem atque defensorem Sacrorum Religionis Christianæ, quæis & ipse
 addictus est, futurum esse. Hinc ergo facile jam apparet, quare etiam
 Legibus Imperii nostri Rom. Germ. expressè constitutum sit, ut Impera-
 tor eligendus, nulli alii quàm Christianæ Religionis addictus esse debeat.
 Licet enim quidem Magistratus à Religionem Christianam alienus, etiam legi-
 timus esse possit, tamen ubi res in arbitrio & libera electione populi vel
 Reipubl. posita est, ex prædictis rationibus omnino suadendum ac dicen-
 dum erit, nullum alium eligendum esse, quàm qui Religionis Christianæ
 est. Idque tantò magis in Imperio Rom. Germ. observandum, quoniam
 ibidem non solum inde à tot Seculis Religio Christiana, maximo DEI be-
 neficio, firmissimè est stabilita, sed & ejusdem Numinis gratiâ in vigore
 ac flore hæcenus fuit conservata. Undè & Imperium Roman. Christianum
 memorabili discrimine, si tempora sub paganis Imperatoribus consideren-
 tur, ob Religionem jam signatum est. Goldast, Tom. 2, Constit. pag. 383. & stylo
 publico jam dudum etiam receptum est, elogium istud, quò inter alios
 solennes titulos Imper. Rom. Germ. excellentiori quadam notâ vocatur
 Sacrum. Ita enim non absque ratione semper planè persuasum fuit ple-
 risq; etiam exteris, Imperio & Imperatori Romano imprimis à Deo attributum
 esse munus & curam tuendæ & adversus inimicos Christiani nominis defen-
 dendæ Ecclesiæ. Cujus non sine singulari divina providentiâ attributæ Impe-
 rio

rio R. G. appellationis significationem *vid. latiffimè ap. Bœcler. in Diff. de S. R. l.* Atq; ita propterea ad qualitates Imperatoris futuri requiritur procul dubio, ut Christiana Religione sit imbutus, cum Caput seu primarius Princeps populi Christiani esse debeat; & ut Regnum verè Christianum dici possit, Rex oportet, ut sit Christianus. *vid. Grot. L. 2. c. 9. §. 8.* Nam etiã, uti diximus, infidelis Princeps Christianis utique etiam præsse possit, ex A. B. tamen *pr. & Cap. 11. §. 4. 5.* satis apparet, illius conditores caput *Christianum Christianis* & fidelibus voluisse, nec infidelem nec hæreticum *vid. Vitriar. J. P. L. 1. Tit. 5. §. 3. Hornius J. P. cap. 17. §. 13.* Proinde adhucdum hodiè quoque in Electione orare jubentur Electores, ut divina ope eligere valeant idoneum *Casarem pro salute populi Christiani, & caput populo Christiano*, quemadmodum in jure jurando eorum amplius continetur. A. B. *Tit. 2.* Quod & requirit *Spec. Sæv. ap. Gold. part. 1. der Deutschen Reichs-Satzungen/L. 1. c. 21. §. 3. ib.* *Einen Lahmen Meuchelsichtigen Mann/ und der in dem Bann oder in der Acht/ oder ein Ketzer ist/ den sollen die Fürsten nicht zum König kiesen. Kiesen sie aber diesen/ die andern Fürsten verwerffen ihn wohl mit Recht/ an der Statt da ein Hoff heimgesprachen wird/ ob mann ihn der Dinge eins überkomt/ als recht ist.* In multis quoque imperii Recessibus Imperator nostro R. G. talia attribuantur nomina, quæ non nisi Christiano competere possunt: scilicet quod sit *der heiligen Christlichen Kirchen rechter Vogt/ Schuß und Schirm-Herr. R. J. d. an. 1518. §. Erstlich R. 1. 1530. §. 9. item in R. J. d. an. 1541. §. Aber Churfürsten dicitur Advocatus Ecclesiæ, ibi: fund als Advocaten und Beschirmern der Christlichen Kirchen Henric. Bebel. Apolog. disc. 2. ap. Gold. Pol. Imp. part. 11. p. m. 594.* Et de anno 1524. *sub tit. Constitution wieder die Wiedertäufer* §. 1. ibi: *Als Römischer Käyser/ Oberster Vogt und Beschirmer unsers heiligen Christlichen Glaubens. vid. Carpz. ad Leg. R. G. cap. 2. seß. 1. n. 23.* Quare etiam Lutherus ad Casarem Carol. V. scribens, sese configere, inquit, ad ipsum velut ad aram præsidiumque Legum, & rogare, ut Doctrinæ Christianæ tutelam suscipiat, exemplo Athanasii. *Sleidan. d. stat. Relig. L. 2. p. m. 25. Carpz. ad Leg. R. G. c. 2. seß. 1. n. 27.*

Cum autem in Imperio nostro Christiana Religio non sit uniformis, sed in varias divisa sectas, quaestio porro agitari cœpit: An etiam alius, quàm Cathol. Roman. Religioni addictus, Lutheranus nempe vel Reformatus, in Imperatorem eligi possit? Equidem Romano-Catholici hoc in dubium vocare solent: inter quos *Caninius disc. ad A. B. p. 115. Author*

discurs
co legi
litiques
quorum
diff. f
cum B
tis hab
ventio
imò ho
mano-
preße c
Imper
Abilis f
multi p
tando
si stud
m. 305
cipes F
conseq
ad quo
dere li
cañion
telant
utendi
mum
nis, in
Cathol
Princip
cent
viratu
Catho
vel Re
perven
magn
addit.

discursus Sur L' Election d'un Empereur. pag. 88. & alius, qui primo loco legitur in libello Gallico, cui Titulus: *Recueil de quelques discours politiques de l'an 1632. p. 12. Joh. Kieffer de Elect. Orig. & potest. q. 31.* quorum rationibus satisfacit *Carpz.* vel potius *Joh. Jac. Panzerus quest. 2. disp. feudali secunda Carpozvii subiecta*, ubi affirmativam propugnat, cum *Buxtorffo ad A. B. Concl. 30. lit. d.* quorum omnino sententia plus veritatis habet, quam istorum; cum nec A. B. nec ulla alia Constitutio Imp. vel Conventio prohibitiva adsit, qua Protestantes à dignitate Imperatoria excludat; imò hoc tantò magis hodiè asserendum est, postquam eodem jure, quo Romano-Catholici gaudere debent, & Protestantium Religio in Imperio expressè confirmata est. *R. I. de 1555. Instrum. Pac. art. 5. §. 1. & Capitulationibus Imperatorum.* Neque etiam res adeò omni planè tempore factu impossibilis fuit, ut ex Protestantibus aliquis in Imperatorem eligi potuisset, ceu multi peperam putant. Ita enim *Joh. Georg. I. Elector Sax. præ Ferdinando III. diadema Casareum facili negotio adepturus fuisse creditur, nisi illud ipsemet recusasset. vid. Auth. des Deutschen Monzamb. Cap. 4. p. 305. in not.* Scimus etiam quantum spei prioribus temporibus Principes Protestantes habuerint, pluralitatem votorum in Collegio Electorali consequendi, istaque mediante Imperatorem ex ipsorum medio eligendi: id quod ex turbis Colonienisibus anno 1583. itemque Bohemicis 1620. videre licet. Postquam verò egregias istas atque opportunas admodum occasiones præter labi passi sunt, vix sperandum hæcenus videtur, ut Protestantibus tam ampla temporis rerumque opportunitas, jure suo in effectu utendi, tam faciliè rursus sit obventura; eo minùs, quod nuperrimè demum in futurum, tam ratione Novemviratùs, quam etiam proscriptionis, in quam Bavarus prolapsus est, præcautiones satis sollicita ex parte Catholicorum adhibita sint, ne scilicet potestas Imperatoria aliquando ad Principem ex Protestantibus perveniat; uti passim *Annales publici* nos docent. *vid. Thucel. Electa jur. publ. curios. & Miscell. jur. publ. de Novemviratu, num. 12. & 14.* adeoque ut, cum existimandum non sit, quod Catholicæ Electores, pluralitatem votorum hodiè conficientes, Evangelico vel Reformato suffragia sint daturi, rebus sic stantibus, omnis fere spes perveniendi ad Imperium, Protestantibus præclusa videatur, nisi prius magnos difficultatum obices vis cælestis removerit. *conf. Linn. J. P. T. 2. addit. ad L. 2. cap. 2. num. 88. in fin.*

Cæterum quod & hoc jam concernit Requisitum, illud sanè pari modo

E

modo

modo præclare atque ita sibi vindicat *Carolus*, ut vel ob id solum Princeps dignitate Imperatoria dignissimus judicari possit; quippe qui Christianam Religionem materno cum lacte, & ab ipsis incunabulis jam pridem imbibit, quique in ea educatus & institutus est, quam etiam solam, progressu ætatis, sanctè amare, colere, venerari, & in hunc usque diem publicè profiteri non desit. Quin idem est, Cujus Majores eò dudùm gloria processerunt, in tuenda Religione & fide Christiana, contra quorumvis Christiani nominis inimicorum insultus ac impetus, ut laudabilius nihil quidquam excogitari possit. Versatur adhuc ob omnium oculos, imago Augustissimi Leopoldi M. gloriosiss. mem. qui equidem à Religione Christiana verana petiit Magnitudinem; qui summum ei semper tribuit honorem; qui summo ab Ea vicissim cumulatus est splendore; Eadem enim ipsa victorem Eum præstitit super hostes suos, suis inservit triumphis, & laudibus condecoravit immortalibus. Et quis ignorat quomodo duobus superioribus seculis se commoverit Austriacorum Cæsarium virtus, reque Christiana præclare gesta, non exiguum Turcis terrorem incusserit. Neque enim Cæsarium istis temporibus ferè quisquam fuit, qui adversus Turcas non pro salute Christiana strenuè contenderit. Quid quod verè Imperatoria Domus Austriaca longè latèque pro re Christiana semper excubuit, magnamque vim pecuniarum, militum, munimentorum, apud fines & pro finibus Imperii, perpetuà munificentia providentiæque, adversus capitalem Christianitatis inimicum dispensavit. *Bœcler in diss. d. Imp. R. G. p. m. 413. conf. Ger. d. Roo. Hist. Aust.* Ut ita dubii nihil super sit, quin in Carolo nostro Imperatore ejusdem Religionis Christianæ à Majoribus suis Ipsi transmissæ, quam studiosissimum quoque habituri sumus propugnatores & protectores, & quin universa Ecclesia Christiana sub Iptius tutela atque Advocatia, omni securitate nec non incrementis optatissimis indies magis magisque sit gavifura, sicque omnis etiam posteritas sit prædicatura facta *Caroli* non minus Christiana quam illustria, perpetuò duratura in gloriam Austriacorum, bello semper Magnorum, pace Majorum, Religione Christiana Maximorum.

THES.

THES. X.

PL.

*In novissimâ Electione Imperatoriâ merito rur-
sus pralata est Familia Austriaca.*

Postquam scilicet in antecedentibus præcipua ad *Habilitatem* Imperatoris eligendi, Requisita, partim secundum Imperii R. G. Leges fundamentales, partim verò generalia Politicorum principia inspeximus, nec non quomodo ea omnia & singula eximia atque excellentiori quadam ratione, in *Carolo* gloriosissimo jamjam Imperatore occurrant; atque egregiè admodum convenient, breviter pro ratione instituti indigitavimus; nunc tandem ultimam adhuc hancce Thesim, tanquam Coronidis loco adjiciamus, simulatque eâ ipsa dissertationem nostram finimus. Arridet autem nobis hîc sententia *Simanca*, qui in *Libro suo 5. c. 3. de Rep.* docet, quod, ut facilis sit gubernatio publica, requirantur tria: *Sapientia* scil. ne erretur in gubernando, *Potentia*, ut qua decernuntur in actum producantur; & *Familia*, ut contentus tollatur, & adsit autoritas. Et quidem *Familiam* quod attinet, multæ nationes anxie observarunt, ne Magistratus nisi ex certis familiis eligeretur. *vid. Aristot. Polit. L. 2. c. 10. Diodor. Sicul. Bibliothec. L. 11. Keckerm. de Rep. Spartan. L. 2. c. 2. §. 2. Alex. ab Alex. L. 4. c. 23. Rom. 238. lit. b. Cromer. L. 2. Rer. Polon. Philipp. Honor. in diff. de Interreg. Polon.* Verum enim est, quod *Arist. Polit. L. 2. c. 11. ait. Satis esse Reges non ex quovis & fortè fortunâ oblato genere esse, sed ex aliquo præstante sumi.* Nam dignitas & splendor familiæ magnam tum auctoritatem tum benevolentiam conciliant, inquit *Claud. Seyf. L. 2. de Rep. Gall. P. 287.* Et gratiora semper sunt eorum Imperia, quos longâ patientiâ ferre didicimus; & inveteratis stirpibus putatur inesse nescio quid Religionis & Majestatis. *Arnif. d. Rep. L. 2. c. 2. seî. 5. n. 11.* Hinc etiam vota Electionis intra eandem familiam optimè contineri, si in ea semper digni imperio inveniantur, docet Politicus consummatissimus *Boxhorn. Infit. Pol. L. 2. c. 2. §. 8.* Et ergo optimâ etiam ratione egerunt hæcenus Serenissimi Electores Imperii, quod *haud mutatoria per novas familias, communis salutis gubernacula tradiderint*, dicente *Plinio Secundo in Panegyric. Maximian. & Constantin. p. m. 110.* Sed Genus *Austriacum, ad felicitatem Reip. & Germ. divinitus constitutum*, ut de *Divi Claudii* genere ait *Trebellius Pollio, in vita.*

HES.

in vit. Div. *Clad. p. m. 255.* in Electione Imperatoria reliquis Imperii Romani *fan. nactenſis* prætulert. Poſtquam enim Electio Imperatorum per conſtitutos Electores, jam inde per aliquot ſecula invaluit, hieandem quoque ad certam aliquam familiam quaſi reſtringere cœperunt, neceſſitate veluti quadam adacti; quippè ut Electio in certâ familia hodie inſtituatur, Imperii R. G. quàm maximè intereſt, quandoquidem hic eligendi modus ad præcavendas turbas & factiones, & ad tranquillandum Imperium omnium optimus videtur; hie enim cordatiores obſervant Politici, quod ſicuti veteris Germaniæ moribus apprime commoda fuerit, illa ex ſucceſſione hæreditaria & libera electione mixta conſtituendorum Regum ratio; ita optimè contigerit Germaniæ, ut à ducentis jam amplius annis, cognita illa ſucceſſio vetus ex parte ab Electoribus rurfus obſervaretur. Quod niſi factum fuiſſet, fortè ne umbra quidem Imperii Germani ſuperreſſet. v. *Conving. de Germ. Imp. Rom. cap. 9. Funccius in Brev. Orb. Imp. c. 1. qu. 79. p. m. 67.* atque arcanum Collegii Electoralis non paucis apparet, unanimiter & conſtanter in Sereniſſima Domo Auſtriaca præprimis, huc uſque continuallè, atque hodiernam continuare electionem Imperatoriam. v. *Funcc. l. 1. qu. 81.* Cauſas hujus ipſius rei, cur nimirum jam ultra ducentos & ſeptuaginta annos noninterruptâ ſerie ex una hæc Archiducali familia Imperatores Regesque Romano Germanici electi atque creati ſint, adducit nonnullas pro cætera ſua ſagacitate *Monzambanus de Stat. Imp. c. 2. §. 4.* Quod videlicet vix ulla ſit præter illam in Germaniâ domus, quæ par ſit ferendis ſumptibus, quos Majeſtas Imperialis requirit, quæve Cæſarei ſtagitii ſplendorem propriis redditibus ſuſtinere queat. Præterea in caſu præteritionis, Auſtriaci opes ſuas ita diſpoſuerint, ut nullo negotio peculiarem Rem publicam conſtituere poſſent. Nec inter leviores cauſas eſt, quod non ſolum nulla alia præter ipſam Auſtriacam familiam, facile obicem ponere Turcicæ poſſit potentie. v. *Limn. L. 2. c. 3. n. 6.* Sed & quod deprehendatur tam commodus ſitus nonnullarum provinciarum Auſtriacarum verſus Italiâ, & inde quidquid Cæſari autoritatis atque Juris eſt in Italiâ validè ſuffulcendi ac vindicandi facultas, Imperatoribus ex alia domo non adeò in promptu futura; ut ut quidem machinationibus Pontificiis uſus juris ac prætenſionum Imperii in Italiâ aliasque provincias fatis exiguus etiam ſub Auſtriacorum regimine per aliquot ſecula fuerit, niſi quod ob nuperitima Cæſaris & Imperii arma victricia in Italia reviviſcere inceperint *effectus Domini directi*, quod Imperio noſtro in Regnum

Lon.

Longohardicam, Patrimonium Petri, Liguriam, Hetruriam, & tantum non omnes Italicas provincias competit. *vid. Conring. Tr. de Flibus Imperii. Simon Henr. Musæus de Juribus in Parma & Placentia Ducatus à Pontif. male præfens, vel usurpat. pag. 106. seq.* Quemadmodum & superioribus annis suscepta proscriptio Ducis Mantuani novum suppeditavit documentum. Atque has modò dictas rationes adeò planè prægnantes nonnulli existimant, ut etiam, non quidem abs re ambigant: *Quinam, si aliquando desceret proles masculina in Domo Austriaca postea Dignitas Augusta imprimis accessura esset?* Et sanè si curiositati & conjecturis privatis locus, casu contingente, (quod ut Deus avertat commune votum est.) quia Austriaca Regna & Provinciæ ad Fœminas etiam devolvuntur, & deficientibus etiam his ab ultimo possessore quovis modo alienari possunt. *conf. Monz. d. Stat. Imp. c. 2. §. 4.* hæcenus bene forsitan persuasi esse possumus, quod pluralitas *votorum Electoralium* erga illum Principem, qui vel hæres tantorum bonorum, vel qui connubio cum Archiducissa contracto, simul vi tanti matrimonii Dominus evasurus esset, ob rationes supra tactas, procul dubio aliquando inclinatura sit, præsertim cum machinationes Gallicanæ, ob vires præfenti bello indies decrescentes, contra Archiducalem Domum non adeò inposterum extimescendæ videantur, uti tempore *Electiois Leopoldi* erant. *conf. Puffend. Hist. Frid. Wilhelm. Elect. Brand. lib. 7. §. 31. seqq.*

Accedit his omnibus, quod una Domus Austriaca sit, quæ satis utiliter & feliciter hucusque tenuit Imperium R. G. & jure merito suspicienda veniant præclara in Republicam merita, quibus sanè omnibus Belli Pacisque temporibus Austriaci supereminet, & ob quæ etiam totum Imperium ad omnimodum obsequii atque gratitudinis genus jam pridem sibi reddidère quàm devinctissimum. Ut itaque non suæ gravissimis rationum momentis Serenissimi Electores commoti, intra eandem Domum Austriacam in moderna Electione Imperatoria rursus substiterint, & Carolum, ex familiâ Austriacâ Principem unicè hodiè adhuc superstitem, unanimi consensu ritè declaraverint Imperatorem, utpote quem non gloriosa Majorum memoria solum, sed & propriæ virtutes & qualitates supra dictæ omnibus commendabant, & ad falces Imperii suscipiendos undiquaque maximè idoneum atque ita omnimodò *habilem* probabant, ut anteferendum huic neminem omninò arbitrati sint. Neque verò id factum putemus sine cœlestis providentiæ ductu atque instinctu, à quâ omnis est Majestas. Quin, sicuti olim Athenienses Delphos deliberatum auferunt, qui

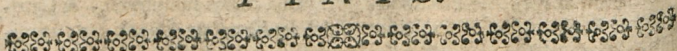
conlu-

confulerent Apollinem, quo potiffimum Duce uterentur? & his confultentibus nominatim Oraculum, refponfi loco, præcepit, ut *Milthiadem fibi Imperatorem fumerent*. Id fi feciffent incepta profpera futura. *Cornel. Nep. in Milth. c. 1.* Ita quoque, non quidem illud Diaboli Oraculum fed ludibrium, fed imò ipfummet Sanctiffimum Coeli Numen, uti credere fas eft, piis iftis, quas antequam ad Electionem procedant, pro felici ejufdem fucceffu peragere folent Sereniffimi Imperii Procures, precibus aures præbuit propitias, benigniffime refpondit, & animis deliberantium, quid ftatuèrent, fuffegiffit, & veluti *nominatim* etiam præcepit, ut non nili *Carolus fibi Imperatorem fumerent*. Fecerunt, in eoque Principe fuffragia Electorum fingula, mirabili quadam confonantiâ ac harmoniâ, unanimiter & circa omnem factionem vel difcordiam, faufto fanè omniâ, convenerunt. Quanto magis ergò nos quoque, *profpera omnia nunc fufurra*, nobisque ex Imperio *Caroli* felicia quævis eventura, fiue omni dubio fperemus? Etenim hoc ut faciamus non abs re eft. Id verò nunc præcipue nobis incumbit, ut referamus videlicet DEO Ter Optimo Maximo pro Sua in nos benignitate gratias immortales, juftaque hoc inferviamus Gloriæ Principis Summi, eo quo par eft, obfequii & devotionis ardore; utque nihil defideremus ad summam felicitatem, tranquillitatem; atque firmam Germaniæ pacem futuram, DEUM follicitemus, & quod publicâ acclamatione & applaufu modo fecimus, intimis perpetuò repetamus votis ac fufpiriis, ut fcilicet Europæ diu, diu Germaniæ, vivat, valeat,

Familia Auftriaca, vivat femper invictus, femper Auguftus, Imperator nofter

CAROLUS SEXTUS!

FINIS.

{ Romano } Imperio dignos qui fafcibus ornas,
 { Germano } Dignus es, ut quondam digna brabea feras.

*Hæc gratulab. Nobilib. Dno Refpond. ac
 Authori, Fautori honoratif. amoris
 favorisque conteft. Causâ lub. app.*

PRÆSES

Tübingen, Diss., 1710-13

ULB Halle
005 398 789

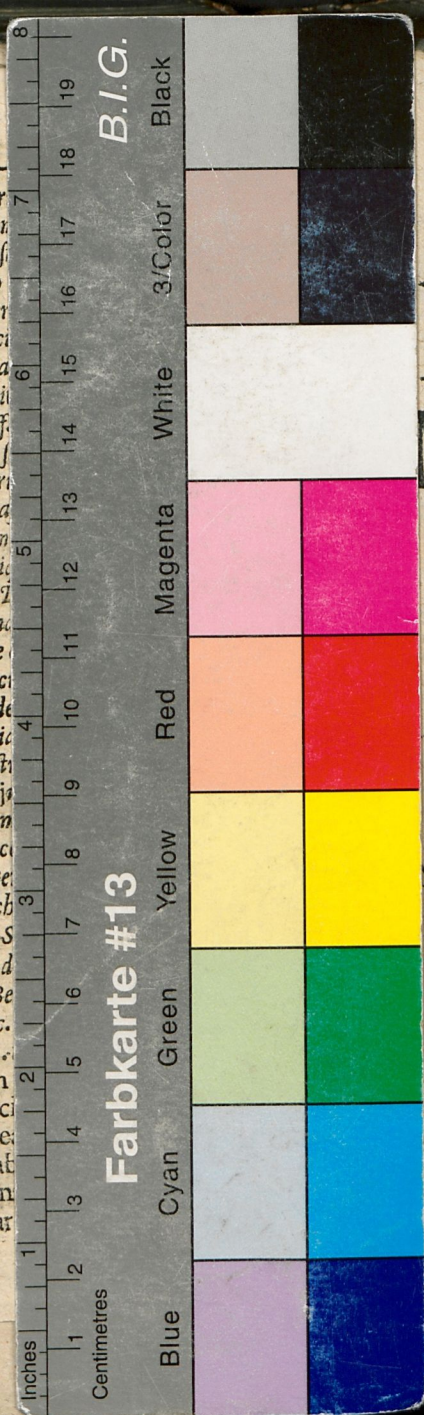
3

55.

B.I.G.

Farbkarte #13

I. N. F. ~~Pub. 6. num. 51.~~
1712/4

DISSERTATIO
POLITICO-JURIDICA

DE
**LECTIONE
MPERATORIS.**

CONTINENS
**HABILITATEM
PERSONÆ ELIGENDÆ,**

Quam
Adspirante Numini Divini Gratiā,
MAGNIFICI atque AMPLISSIMI ICTORUM ORDINIS
indultu,

In Illustrissima EBERHARDINA,
SUB PRÆSIDIO
N. GABRIELIS SCHWEDERI, J.U.D.
Cæsarei Palatii Comit̄is, Sereniss. Würtemb. Ducis
Consiliiarii, Placitorum Feudalium & Juris Publ.
Professoris Ordinarii.

*Dn. Patroni ac Præceptoris sui summo
cultu aeternum de venerandi.*

H. L. Q. C.
Die Jun. Anno clō loec XII.
Publico Eruditorum Examin̄i submittit

JOHANNES BERNHARDUS GAUPP, Eßlingensis.

TUBINGÆ, Typis Viduæ GEORG. HENRICI REISL.

